

# دارالفنون

چاپخانه دارالفنون

مقوق ، اقتصادیات

ایکی آیه بر نشر اولنور

مندرجات

قسم مقوق :

تورك - رومهن محكمه حكيمه سنده كي حادثه جديده . . . . .  
 حقوق اصول محاكمه سي درسلى . . . . .  
 قاپدونلاسيونلر . . . . .  
 مصطفى رشيد . . . . .  
 احمد رشيد . . . . .

قسم اقتصادى :

بولشه ويزمك كيرلى اساسلى . . . . .  
 بو سنه لوزان صاحى ييل دونوى بويوك مراسله تسعيد ابدلى . . . . .  
 عيسى زاده حسن تحسين . . . . .

## قائیتو لایو نلر

مؤلفی

دارالفنون حقوق فاکولته سینده حقوق اساسیه

و حرب آقاده یسینده حقوق دول معلمی

و فاکولته ده حقوق عمومیه دول

مدرس و کیلی

سفرادن

احمد رشید

## قاپیتولاسیونلر [\*]

مؤلفی

دارالفنون حقوق فاکولته سنده حقوق اساسیه

و حرب اقاده میسنده حقوق دول معلمی

وفا کولته ده حقوق عمومیه دول

مدرس و کیلی

سفرادن

احمد رشید

« قاپیتولاسیون » نه دیك در ؟ — قاپیتولاسیونلرک مبحث تکوینی . —  
قاپیتولاسیونلرک ، متون عهدیه به نظراً ، ماهیتلری . — قاپیتولاسیونلرک ،  
فعلیات ساحه سنده ، اکتساب ایتدکاری ماهیت . — قاپیتولاسیونلرک  
لغوینه دوغرو . . . — سه ور و لوزان عهدنامه لری .

### 1

#### « قاپیتولاسیون » نه دیك در ؟

قاپیتولاسیون نه دیك در ؟

بر قوماندان مدافعه ایتدیکی موقعی وامری آلتنده بولونان عسکری دشمنه براقه جق  
اولونجه ، تسلیم شرطلرینی حاوی اوله رق تنظیم ایدیلن سنده فرانسه زجه ده « قاپیتولاسیون » ده نیر .

[\*] لوزان معاهده سی نك يوم عقدی اولان 24 تموزی دارالفنون حقوق طلبه جنبیتی بایرام  
کونی اتخاذ ایتددر . جمعیت ، کچن بیل اولدینی کیی ، بو سنه دخی تموزک 24 نجی کونی دارالفنون  
قونفرانس سالوننده شو مناسبت مبعله ایله بر احتفال ترتیب ایلش در . دارالفنون حقوق فاکولته سنده  
حقوق اساسیه و حرب اقاده میسنده حقوق دول معلمی وفا کولته ده حقوق عمومیه دول مدرس و کیلی ،  
جمهوریتیز ایلچیلرندن ، احمد رشید بک بو احتفاله قاپیتولاسیونلر ، که لوزان عهدنامه سیله رسماً  
و بوسبوتون فسخ اولونمش در ، اولره دائر بر قونفرانس ویرمش در . احمد رشید بکک  
قونفرانسی هرجه تله شایان نظر اهمیت بولوندیغندن ؛ چونکه ، — بالخاصه — قاپیتولاسیونلرک  
فعلیات تطبیقات ساحه سنده اکتساب ایده کلدکاری ماهیتی سابق خارجیه استشاره اوطه سی معاوی ،  
مدیری ، باب عالی حقوق مشاوری ، امور سیاسیه مدیر عمومیه سی و خارجیه مستشاری صفتلرله  
ای اوکرشمس وضبط ایتش اولدیغندن ، قونفرانسده اسالاساس بحث اتخاذ ایتدیکی و بالطبع  
چوق مجمل صورتده موقع کلامه قویدینی نوطلرینی توسیع و تکمیل ایدره رک وجوده کتیردیکی  
مقاله لری مجموعه مزه تودیع ایلش در . « دارالفنون حقوق فاکولته سی مجموعه سی » بو مقاله لری

پیدرپی نشر ایده جک در . [ « دارالفنون حقوق فاکولته سی مجموعه سی » ]

بو یازیلرک کانه حقوق قانونیه سی محرری احمد رشید بکجه محفوظدر .

بومعنی توسیع و تشمیل اولونہ رق ، تفرقیہ اوغرامش ایکی طرف آرہ سندہ حاصل اولان ایٹلافدہ « قاپیتولاسیون » دہ نیلمش در .

تاریخک تلقی ایٹدیکی معنادہ ، « قاپیتولاسیون » بردولنک تبعہ سنک دیگر بر دولت مملکتلرنده حقوقی ، فقط بالخاصہ اسویچرہ لی عسکرلرک ( و قبیله اسویچرہ لیلر اجنبی دولت خدمت عسکرہ سندہ اجرتلہ بولونورلردی ) ، خدمتندہ بولوندرلری حکومتلہ مناسباتی تعیین ایدن مقالہ بہ اطلاق اولونور وبومعنادہ « قاپیتولا » دخی دہ نیر ایدی .

حقوق دول اصطلاحلرندن اولوق اعتباریلہ معناسنہ کلنجہ ، لایتینجہ نک « قاپیتولاسیو » کلمہ سندن مشتق اولان « قاپیتولاسیون » بابلری ، فصللری ( capitres ) ( [ \* ] ) و یامادہ لری ( Capitulum—item ) [ \*\* ] شامل اولان برتحریرات در و یاسنددر ، کہ بر مملکتندہ اجنبی تبعہ ایلہ قونسولوسلرک حقوقاً وضعیت استثنائیہ لرینی ، امتیازلرینی تعیین وتعداد ایلر . بو سیبلہ اولنرہ « امتیازات اجنبیہ » دیردک .

قاپیتولاسیونک بزده فی الاصل و رسمی آدی « عهدنامہ هایون » ایدی . قاپیتولاسیونلر شو یولده بر عبارتہ ایلہ باغلانیردی : « اشبوعهدنامہ هایون سعادت مقرومک مضمون شریانی ایلہ عمل اولنہ » .

یکی و ایکی طرفلی معاهدہ لردن تمیز ایچین اولنلری « عهود عتیقہ » تعبیریلده ذکر ایدہ ردک .

صوکرہ لری « قاپیتولاسیون » آدی شایع اولدی و بوآد لسان رسمیمزہ کیروب ، راجحاً قوللانیلیر اولدی . لوزان معاهدہ نامہ سی نک 28 نجی مادہ سندہ « طرفین عالین عاقدین

[ \* ] لایتینجہ Capitulum دن . بوکلمہ « باش » معناسنہ کلن Caput دن مشتق در .

[ \*\* ] 1535 تاریخیلہ قرانہ قرالی 1 نجی فرانسوویہ و بریلہن وقاپیتولاسیونلرک ایلکی اولان

عهدنامہ نک فرانسزجہ رسمی ترجمہ سی نک مقدمہ سندہ شو عبارتہ واردر :

« ( François et Soliman ) ... Ont traité et conclud les chapitres acordz qui s'ensuyvent. »

مادہ لری Item کلمہ سیبلہ باشلار . - 1740 قاپیتولاسیونلرک 82 نجی مادہ سندہ شو فقرہ واردر : « بوندن اقدم عقد وحالاً تجدید اولنان موادده مذکور اولدینی اوزرہ ... » . بو « مواد » ، « قاپیتولاسیونلر » در . فرانسزلر بو عبارتہ یی شو وجہ ایلہ ترجمہ ایتشلردی :

« ... Ainsi qu'il en fait mention dans les articles précédemment accordés ( بخش اولونان ) et actuellement renouvelés... »

تور کياده قاپیتولاسیونلرک کافه نقاط نظر دن تماماً الغاسنی . . . قبول ایتدکارینی بیان ایدهلر « ده نیلدی .

الحاصل ، قاپیتولاسیونلر ، بدایتده ، بعض اجنبیلره بعض امتیازلر ، بعض استثنائی حقلر ، بخش ایدهن برر فرمان دن عبارت دیلر . صوکره لری وحیدالطرف بر عهدنامه ، بین الملل ، فقط بر طرفلی ، و حکمی دائمی برر سند ماهیتی آدیلر . داها صوکره لری برر معاهده نامه اولدیلر ، ایکی طرفلی معاهده نامه لره استحاله ایلدیلر .

« حکمی دائمی » دیدم ؛ بونی عرض وایضاح ایدیم .

قاپیتولاسیونلر برر نظام داخلی یی آندیرردی . اجنبیلرک عثمانلی مملکتلرنده حال و موقعلرینی تعیین و تنظیم ایدهلرردی . فقط ، مادام که اجنبی بر دولته قارشی تعهداتی حاویدیلر ، مادام که اجنبی دولتره ویرلشدیلر ، برر عهد ایدیلر . فرمان شکننده اولملرینه کوره ، « معاهدات شخصییه » دن اولملری ایجاب ایدهلرردی . حقوق دولرک « معاهدات حقیقیه » دیدیکی معاهدهلر دولتی باغلار ؛ مقام حکمداریده تبدل ، شکل حکومتده تغیر ، قاعده ، بونلری موقع مرعیتدن دوشورمز . معاهدات شخصییه ایسه ، اونلری امضا ایدهنلرک وجودلریله قائم ، حقیقه ویا رسماً زواللریله حکمدن ساقط اولورلر .

ایشته ، ایلمک قاپیتولاسیونلرک صرف شخصی معاهده لر دن معدود اولملری ؛ بناء علیه ، اونلری ویره ن پادشاهلرک سلطنتلری مدتیجه حکملری نافذ اولوب ، اوندن صوکره معمولیه اولاماملری قواعد حقوقیه دن اولمق جهتیله ، شو مهمه یی نظر دقتده طوتان فرانسه دولتی هر یکی پادشاهه اونک سلفک ویرمش اولدینی قاپیتولاسیونی تجدید ایتدیرر ، حق بونکله بیله اکتفا ایتیب ، یکی عهدنامه ایله یکی امتیازلر استحصال ایدهلرردی . ایله که 17 ماده ایله باشلایان قاپیتولاسیونلر نهایتاً الامر 80 ماده یی تجاوز ایتشد .

معروضات آتیهمده کوروله چیکی اوزره ، شو ماده لرک هر بری مستعد و متحمل کورونه بیلدیکی مرتبه یه قدر بیله دکل ، بلکه داها فضله سوء تفسیراته اوغراتیلدینی ایچین ، اورته یه غایت کشف بر مجله احکام امتیازیه چیقدی .

اسکی وقتلرده عثمانلی دولتی اجنبی دولترله معاهده عقدینه میل ایتمز ، اجنبی تبعه ک ایشلری حقنده تعهدات قطعیه آلتنه کیرمک ایتمزردی . امتیازات اجنبیه یی ویره ن سلطانلرک فکر نیجه ، بونلر هر نه وقت ایتتیرسه استرداد ، رفع ایدیله بیلیردی . 18 نجی

عصره قدر معاهده یاپیلما دی ؛ قایتولاسیونلر علی العاده فرمان شکیلنده قالدی . صوک  
قایتولاسیونلره بونلری معاهدات شخصییه طورندن چیقاریجی قیدلر قونولدیغندن ، آرتق  
سلطنت تبدلنده تجدید معامله سی زائد اولدی . برده ، ایکی طرفلی ومدتسز معاهده لره  
قایتولاسیونلر احکامی توثیق وتأیید یولنده قیود درج ایدلدی .

## 2

### قایتولاسیونلرک مبحث تکوینی

بومقدمه دن صوکره قایتولاسیونلرک مبحث تکویننه کیرهلیم .  
اسکی زمانلرده شرق وغرب مملکتلری آره سنده چوقچه مناسبات جریان ایتمزدی .  
تاریخ قدیم مدنی عالمی یالکز آق دکر ساحلارنده کورمش در . اووقتلر جهاده روما  
حکم سورمکده ایدی ، اصل بین الملل وقایع سیاسییه جسیمه رومانک انقراضندن  
صوکره باشلامش در : رومانک انقراضیله مدنیت وفکر تجدد محو اولماش ، بلکه تجزی  
وانبساط ایتمش در . شوندن ده بوکونکی اوروپا حصوله کلش در .

داها صوکره ، سیاست عالمی ایکی به آیرلدی : ایکی عالم که تضاد ایله تمیز . بوضدیتک  
سبی مجرد ملیت ودین اختلافی ایدی .

جرمانلر وفراقلر ، که حکومتلری رومانک انقاضی اوزرنده قوردیلر ، اونلر بو  
ایکی عالمدن برینی ترکیب ایتمیلر ؛ ایکنجیسی ایلك اسلام حکومتلری تشکیل ایلدیلر .  
ایکی طرف برقاج دفعه چارپیشدیلر . بو مصادمه لره واران مخاصمه آره ده کی حدودک  
تعینی مقصدندن چیقدی .

محاربه لرک باشلیجه لری اسپانیایی عربلردن استرداد ایچین اسپانیوللرک عربلره صولتلرندن  
نشئت ایدن حربلر ایله شرقده ، بر طرفدن عربلر و سلجوقیلر ، دیگر طرفدن شرقی  
روما یعنی بیزانس ایمپراطورلنی آره سنده واقع اولان محاربه لر در .  
غریبه کی محاربه لر اندلس ک عربلردن سایی ، شرقده کیلرده آناتولی نك اقتسامی  
ایله نتیجه لندی .

بو محاربه لر دن صوکره شرق ایله غرب آره سنده مناسبات پک محدود اولدی .  
آره صیره حکمدارلر بربرلینه هدیهار کونده ریرلردی . ییلده برقاج دفعه برشرق کیمسی

غربه کیده ر ، غربدن برکمی شرقه کلیردی . ایکی طرف خلقی ایسه طانیشامشلردی ، بیلشمه مشلردی .

شرق ایله غرب ک سورده کلی اختلاطی ، دواملی مناسباتی تاریخک « اهل صلیب محاربه لری » نه مضافیتله معروف دورنده باشلامشدر . ایکی طرفی ، مسالت حالده یشارلرکن ، بربرینه قاتوبده آسیای صغرای و ارض فلسطینی قان دریالرینه چویره ن اوزمانکی اوروپادر ، اونک دینی تعصبی در ، خریستیانلرک کوتدکاری دین غیرتی در . اوروپا خریستیانلری قدس ی مسلمانلرک الارندن آلمق ایچین آقین آقین شرق مملکتلرینه آتیلدقجه ، غربک برکوشه سی ده هرج و مرج اولدی ، شورده زار اولدی ، معموره لر برر ویرانه اولدی ...

اهل صلیب محاربه لری ، معلوم اولدینی اوزره ، ایکی قسم در ؛ برینه صحنه جریان ، شرق ؛ اونه کینه مظهر ، غرب اولدی . اولکیلرده مطمح نظر ، عرض ابتدیکم کیی ، قدسک ضیطی ایدی ؛ ایکنجیلرده غرض اندلس ک عربلردن نزعیدی . « خاچیلر » ک شرقده آچدقلری جنسکاره سبب ، تعصب دینی در . تعصب دینی ک غلیانی در ، فورانی در . غربده کی محاربات صلیبیه ک علقی ، فتح واستیلا املی در ؛ بونکله برابر ، ظن بویورمایکنزکه بریکیلر دین غیرتندن خالیدی .

محاربات صلیبیه ک تفصیلنه کیرمک بوقونفرانسک پلانندن خارج در ، چونکه بونده زانددرد . اهل صلیب محاربه لرنده شرق مملکتلرینه کلوبده بالآخره وطنلرینه دویموب اورالرده اقامتی اختیار ایده نلر صفت اجنبیه لرینی محافظه ایتک و کندی قانونلری احکامنه ممکن اولدینی درجه یاقلاشیر بر اصول اداره استثنایه آلتنده یشامق ایستدیلر . بویانجیلر ایله اونلرک مسکن اتحاد ایتدکلری یرلرک حکومتلری آره سنده جریانی ضروری اولان مناسباتک کیفیاتی تعیین ایتک لازم کلدی . بچشده بولوندیغم وقتلرده اوروپاده « شخصیت قوانین » اصولی مؤسسیدی .

برمملکتده کی اجنبیه بر طاقم احوالده اومملکتک قانونلری برینه او اجنبینک تابعیت نسبتیله منسوب اولدینی مملکتک قانونلرینی تطبیق ایتمکدن عبارت اولان بو اصوله اوروپالیر آلیشمش بولوندقلرندن ، نظامات محلیه ایله اداره اولونمق کنلریلرینه ییانجی ، آغیر کلیردی . مثلاً ، رومالیر کندی قانونلرینی رومالیره حصر ایده ر ، اجنبیلره تطبیق ایتمزلردی ؛ حتی ، خارجی تبعه لرینه ، یعنی رومادن اولمایانلره بیله قانونلرینک

احكامی تشميل ايلزلردی . فرانكلر و جرمانلرده حكومت تشكيل ايتدكلری وقت تابعيتلرینه كیره ن خلقدن قانونجه كندیلرینی فرقلی طوتدیلر .

ایشته ، زمانك استعداديله اجنبی خلقك كندی قانونلرینه تابع اولمقلغه میلی واردی .

مثلاً ، مارسیلیا تجاری جنویه کیتدكلری وقت مارسیلیا قانونلرینه تابع قالیرلردی .

قاییتولاسیون اصولی اولاشق ایمپراطورلغنده تطبیق اولندی . بیزانسیلیلر ایله

اوروپالیلر دینجه بر ، فقط عادتجه ولسانجه باشقه اولدقلرندن ، اوروپالیلری یرلی قانونلره

تابع طومتق کوجدی : سکنه دن بر طاقی روجه سویلر ، بر طاقی لاتین ، پرووانس ،

الح . ، دیلر ایله قونوشوردی ؛ شرک بیلمدیکی ، مألوف اولمدیغی عادتربودیارده جریان

ایده ردی . بوندن باشقه ، اجنبیلر یرلرله قاریشیق اوطورمازلردی ؛ یرلر اجنبی محله لرینه

کیتمزلردی ؛ حتی ، اجنبی محله لرك اطرافنه دیوارلر چکلمشدی .

ایمپراطورلق ایچنده اوطوران اجنبیلرله ایمپراطورلق حکومتی آره سنده شوتغایرالسنه

و اختلاف عادات بوزندن بر طاقیم اداری وعدلی نزاعلر چیقدی . بونلرك حسمی ایچین

ونه دیکیلر ، لسانمزد « بالوز » [\*] تعبیر اولونان قونسلوسلری تعیین ایتدیلر و بونلرك

صفت رسمیه لرینی حکومت محلیه به طانتدیلر . بریرلی ایله بر و نه دیکلی آره سنده دعوی

اولونجه ، بوکا باقان محکمۀ محلیه ده قونسلوس بولونوردی : بالوز لسان محلی به واقف

اولمایان اجنبی به ترجمانلق ایده ردی .

میلادك 1115 نجی سنه سندن اول استانبول ایله ملحقاته کلن ایتالیالیلرك چوچه

امتيازلی اولمدیغی کیی ، جنوه لیلرك دائمی صورتده اقامتلرینه تخصیص قیلنمش یرلریوق

ایکن ، اوتاریخده حکمدار بولونان نه مانوئل قومنتوس ( Manuel Comnène ) لاتینلرك

ناطیف اولونلرینی مقصد حکومتله منافع ملکیه سنه موافق ظن ایده رك ، بونلری کندینه

طرفدار قیللق ایستیه رك ( بو نقطه یی معروضات آتیهم توضیح ایلیه جك در ) ، اوتهدن

به ری استانبولده یرلشمش بولونان فرنكلرك امتیازلرینی آرتدیردی و بونلره اقامتلرینه

خصوصاً یرلر کوستردی .

اوصیره ده جنوبزرؤساسی ده قومنتوسه بریایچی کونده روب ، اکر کندیلر ایله معاهده

عقد ایده رسه ایمپراطورلق مملکتلرینك محافظه سنه یاردم ایده جکلرینی سویلدیلر و شو

[\*] قایتولاسیونلرك بعضیسنده « بایلوس » ( Bailli ) هیئتنده یازیلش بولونان بو کله یی

« بایوس » صورتده ده یازیلش کورورز .

معاونته قارشى برطاقیم امتیازلر داها ایستدیلر ، فقط اوילה بر ایسته ییش که طور تهدید ایله .  
بو حال قارشیدسنده بیزانس حکومتی جنوه ایله بر معاهده عقد ایدرک جنویزلره بر جوق  
امتیازلر ویرمهک مجبور اولدی . جنویزلر استانبول ایچنده بر بازار یری ، براسکله ، برده  
کلیمه ایدیندیلر .

بو معاهده نك احکامی شونلردی :

جنویزلرک کومروک رسمی استانبوله یوزده درت نسبتنده وملحقانده سائر لاتینلرک  
ویردکلری مقدارده ویرملری ؟

بیزانس دولتی نك بوتون مملکتلرنده جنویزلرک ماللرینک تعرضدن مصونیتی ؟

جنوه کیملرینک کمال سربستی ایله سفرلری ؟

جنوه لیلردن بری رجرم ایقاع ایتمش بولونورسه آنجق مرکز حکومتده وحکمدارک  
متعلقاتی حضورنده محاکمه اولونه بیلوب ، کفیل کوستردیگی تقدیرده ، قبل الحکم موقو-  
فیتنک جائز اولامامسی .

شو امتیازلره مقابل جنوه سفیری ده ایمپراطوره بریاردیم عهدنامه سی ویردی .

لاتینلر استانبولک بر گوشه سی ، ایشته ، بویله جه ، استیلا ایلرجه سنه ، اشغال  
ایدرک ، حوزه اقامتلرنده حکمران اولدیلر . قیصه بر زمان ایچنده نفوسلری آلتمش  
بیکه واردی !

اجنبیلرک کندی قانونلریله اداره اولونملری عادتق شرقد قاپیتولاسیون اصولنک

یرله شمه سنه ایشته بوجه ایله سبب اولدی . و زده ده بولاشوب 388 بیل مدتیجه بنیه

حاکمیتیزی کیمردی .

شرق ایمپراطورانق داخلنده یرلشن اجنبیلر یاواش ، یاواش ، بالخاصه 12 نجی  
عصرده ، چوغالدیلر . پنا ، و نه دیک ، جنوه کیمی قوه بخریه لرینه کورونهن دولتلردکز  
تجارتیله مشغولدیلر . مثلاً ، جنوه غایت یوکسک طاغیر ایله محاط بولوندیغندن ، اورانک  
خالق اسباب معیشتلرینی دکزلرده آرامغه مجبور دیلر . اوندن دولانی کیمجیلکله اشتغال  
ایدر اولمشلردی . دنیانک مملکتلرینه اک اوزاق دیارینه کیده ردیلر . شرقد یرلشن  
اجنبیلر آره سنده چوغالمقلقهجه برنجیلر اونلردی .

شرق ایمپراطورلرینک اجنبیلری اهالییه قاریشدیرماق فکریله اونلره تخصیص  
ایتدکلری یرلر آره سنده شیمدیکی باغچه قیوسی ، یمش اسکله سی ، طوب قیوسراینک یری

واردی . بورالرینك ساحل ، اسكله اتخاذه صالح برلر اولمىندن آكلاشیلوركه او وقتلر استانبول خلقی دكزجیلكه ، دكزطر بیفله تجارته میل ایتمه مشلر . قسطنطنیه نك - كندی نقطه نظرندن - باشنه كلن بالانك مهم برعاملی ده بواولسه كرك .

شرق ایمپراطورلی مملکتلرنده اغتشاش اكسیك اولمازدی . بربرده شورش قونجه ، تسکینی ایچین اجنیلردن استمداده قدر واریلردی . اجنیلر ایسته نیلن معاوتی دریغ ایتزلردی ؛ اما ، وقوع بولان ویا وقوع بولاجق اولان یاردیملرینك قارشیلانی اولق اوزه ره یکیدن یکی به امتیازلر ، معافیتلر استحصال ایتمکلیکی ده اهل ایلزلردی . ایشته ، بوجله دن اوله رق دركه نه مانوئل قومنتوس ده مین عرض ایتدیکم عهدنامه یی جنوه لیلره امضا و برمشدی .

فقط ، لاینلرک شومنوال اوزه ره حکومت ایچنده حکومت تشکیل ایتلری نه مانوئل ك خلقی 1 نجی آندرونیقوس ك نظر دقتی جلب ایتدی . اساساً قومنتوس طرفندن اجنیلره امتیازلر و برلش اولمقلغی اهالی نظر نفرت و خصومت ایله کوروپوردی ؛ بونلرک لغوینی ایستوردی ؛ یبانیلره عداوت کوستریوردی . بناءً علیه ، آندرونیقوس لاینلرک امتیازلرینی طایماق ، حتی اونلری قسطنطنیه دن قوغق تشبثنده بولوندی . بو تصدیدن بک زیاده منفعل اولان لاینلرک ، باخصوص جنویزلرک ، بویوک بویوک دونماری کلدیله ، مملکتك ساحلرلرنده کی معموره لری ییقیدیلر ، یاقدیدیلر . بالنتیجه ، هم اسکی برلرنده برچینلیدیلر ، هم ده ایمپراطوردن تضمینات آلدیلر .

شو حادثه نه قدر بویوک بر فاجعه در ! اوپله اولمقله برابر ، نه قدرده عبرت آمیز بر واقعه در ! علم و فراستك جهله و ادراکمزلیکه ، سعی و غیرتک تنپورانه عطالته دائماً غلبه ایده راولدیغنك ایشته تاریخی بر دلیل هائی ! انسانلر طبعاً مدنی اولدقلری ایچین آنحق طوللو ، جمعیت حالنده یشایه بیلیر اولدقلری کبی ، دولتلر دیدیکمز سیاسی هیات بشریه ده اختلاطدن ، متقابل مناسباتدن وارسته ، مستغنی قالامازلر . دنیا ابنای بشرک بر ملک مشاعی ، بر مسکن مشترکی در . قبولرینی قاپایان ، سینورلرینه سد حائل چکن بر مملکت ، ولو اقلیمک و طور براغک مساعدات و فیوضاتیه ، یا خود اسبابی منابع آخردن استخراج ایدلش بر قوت فوق العاده سایه سنده انزوادن ، تجرددن ضرر کورمز اولسون ، بوفقدان مضرت اوزون مدت سورمز ، سورهمز و صرف کندی عالنده عمر کذار

اولان بر قوم بقیه جهانك روشنندن خبردار اوله میهرق ، تدنی ایدر ، خطرہ معروض قالیر .

بیزانسلیلر ایله لاتینلر آره سندہ علم وسطوتجه پك بویوك فرقلر واركن ، جهالت ، عدم بصیرت یوزندن كوروله مه مش ، بیزانسلیلر قورتولوق ممكن اولماز صورتده آغه آلینمش در .

چوق كچ حصوله كلن یاریم ، حسن محاكمه یه غیر مقارن انتباهلر ایسه چوق دفعه ایی نتیجه لر چیقارماز . بلكه ، ایسته ، كوردك ، تهلکه لی نتیجه چیقاریر . آندرونیکوس ، برطرفدن دولتنك ضعفی ، دیگر طرفدن طرفینه یلته ندیكى بیابجیلرک منسوب اولدقلری دولترک قوت ومكتلرینی ، شرقده ایدیندكلری حقوق ومنافعك درجائی ایله اومنفعتلری ضایع ایتملری حالده نه کیی تدبیرلرہ توسل ایلیه بیله جكلرینی محاكمه وتأمل ایدمه مدیكى ، زبرا كوره مدیكى ایچین در ، كه تصدیسندن ملكاً مضرات کلیه ایله تنکیل ایدلكدن باشقه ، امتیازات اجنبیه یی توسیعه بیله مجبور قیلنمش در . همده نصل برتوسیع !

باقیكز ، ویرمكه مضطر قالدینی برانك حكملرینه : « جنوه لیلرہ وعد اولونان اسكله لر ایله اولر متصرفلرندن آلینوب اولنرہ تسلیم ایدلسین . بو متصرفلر حكومتدن تضمینات آلامدقلری تقدیرده ، صوصونلر ؛ زبرا ، قانونه مستند اولان حقوق حكمداریمه بناء ، آخرك مالی دیله دیکمه هبه ایتك اقتدارینی بیله حائزم و بو قدرت قانونیه مه استناداً مذکور محللری جنوه لیلرہ هبه ایتدم . »

جنوه لیلر ایله پیزالیر امتیازلرینك دائره شمولی صوكره لری داهای زیاده كنیشلتدیلر . وه نه دیکلیلر اسکیدن بهری هیچ برسم ویرمدكلرندن ، یالکز تضمینات آلدیلر . جنوه لیلر ایسه ، آلدقلری تضمیناتدن واسكله دن باشقه ، ده مین عرض ایتدیكم یوزده درت كومروك رسمی ایکی به ایندیرمكه موفق اولدیلر . جنوه لیلر استانبولده عادتاً حكمدار موقعه كچوب جداً تحکم ایدر اولدیلر .

قسطنطنیه ده قوپان اختلالدن بالاستفاده ، 4 نجی اهل صلیك اوراده تأسیس ایتدكلری و ایلك اول باشنه فلاندر قوتی « رومانی » ( Romanie ) ایمپراطوری 9 نجی بودووان ( Baudoin ) عنوانیه قویدینی لاتین ایمپراطورانی ( 1204-1261 ) نك هنكام تأسیسندہ ، وه نه دیکلیلرده بو هنكامه دن بالاستفاده ، غلطه جهتلرینی و کرید ایله آق دکنز آطه لرینك قسم اعظمی یدضطلرینه کچیردكلری کیی ، جنویزلر دخی بوفرستی

اغتنام ایدەرك سامسون ايله قرە دكزك ديكړ ساحلرینه ، ازجمله قریم سواحله مستولی اولدیلر .

تملری چوروك ، جامعه سنده کی مات حاکمه افرادی آز اولق سببیه آنجق 55 میل پایدار اولاییلن لاتین ایمپراطورلنیك زوالیه حکومت قیصریه پالەئولوغ طرفندن تکرار قورولدی .

قورناز جنوزلر بوتبدلن دخی استفاده ایتەك یولنی بولدیلر . یکیدن واولکیلره نسبتله داها اساسی امتیازلر آلدیلر . پالەئولوغ بولری کرهآ ویردی . حتی ، اهلینک میلنه تابع اولارق ، اوده بیانجیلری طرده عزم ایتشدی . فقط ، سه زدی که بونی یامغه قالیقشـه ایمپراطورلنک بقاسی تکرار مخاطریه اوغرایه جق : عزمندن نیکول ایتدی . جنوه لیلره یکیدن امتیازلر ویردی ، غلطه ده حاکمانه یرلشمیرینه مساعدە ایتدی ( 1288 ) .

پالەئولوغك عهدنامه سی اولکی امثالندن داهاصر یحدر ونام معناسیله ایلک قاپیتولاسیون عد اولونه ییلر .

جنوه لیلر ؛ بیزانس ایمپراطورندن 1275 ده آلمغه موفق اولدقلری عهدنامه نك احکامی شونلردی :

بو عهد موجبجه تشکیل ایدن « غلطه بلده سی اداره مستقله سی » نك جنوه لیلرک کندی میانه لرنده انتخاب ایلیه جکلری قونسلوس ( پوتستانوس ) واسطه سیله اداره سی ؛ قونسلوس ك تجاردن ، ناموسلی ، نفوذلی ، اقتدارلی برذات اولماسی ؛ جنوه لیلردن بری برجرم ایشلمش بولونورسه ، اونی بیزانس حکومتی نك تأدیب ایدە مه سی ؛ جنوه لیلرک کرک جزایه ، کرک حقوقه عائد بوتون دعوالرینی قونسلوسلرک رؤیت ایللری ؛ دعوی برجنوه لی ايله بریرلی آره سنده حادث اولسه بیله بونده حق قضانك قونسلوسه عائد اولماسی ؛

جنوه لیلر قورصانلق طریقیه ویا باشقه صورتلره غضب وغارتدن عبارت افعال جرمیه ایقاع ایدە رلرسه ، دیکر حکومتلر تبعه سنك مالی اولان امتعه یی کندی لرینه عائد کوستروب ده رسم ویرمکسزین مملکته صوقارلرسه وقتل ویاسائر تعدیات ارتکاب ایلرلرسه ؛ بواحوالده تحریات و تعقیبات اجراسنه ، مجازات ترتیبه ، کذلک تضمیناته حکمه قونسلوسلرک

صلاحیتدار اولملری ؛ شو قدر وارکه ، مجرم بولونه مدینی تقدیرده ضرر و خسار واقعک  
قسامه طریقيله جنوه لیلره تضمین و تعمیر ایتدیلمسی . بیزانس حکومتی غلطه اداره سته  
هیچ بر وجه ایله قاریشه میه جق اولمغه ، نه نام ایله اولورسه اولسون جنوه لیلردن ویرکی ،  
رسوم آینه مامسی .

غلطیه وقوع بوله جق ادخالات ایچون کومروک رسمی قونسلوسک آلمسی .  
حاصلی ، غلطه ، اداره ، داخلیه اعتباریله ، بوسوتون آیری بر شهر اولدی : استانبولک  
یانی باشنده عادتاً بر اجنبی حکومت تأسس و تشکل ایتدی .

امتیازلر شونلرله بیله قالمادی . بر مدت صوکره ، ونه دیکیلر ایله پیزالیر جنویرلره  
اعلان حرب ایتدکلرندن ، جنوه لیلر ونه دیکیلرک هجوملرندن تحفظ ایچون غلطیه سور  
ایچنه آلدیلر ؛ از جمله عزب قپوسنده قلعه دیوارلری یابدیلر . ترصد ایچین غلطه قوله سی  
انشا ایتدیلر . مسلح آدملر قوللانمغه باشلادیلر .

ایمیراطور 2 نجی آندرونیقوس 1304 ده بر طاقیم مساعدات منضمه ویردی ، که  
باشلیجه لری شونلر دی :

جنوه دن و جنوه لیلرک امتیازلرندن مستفید اولان مملکتلردن غلطیه و بیزانس  
مملکتلرینه کلن اشیادن رسم آینه مامسی ؛

اورالر خلقنک ، طوز و ساقز رسمی مستثنی اولق اوزدهره ، هیچ بر ویرکی ایله  
مکلف اولمامسی ؛

بو خلقنک بیزانس حکومتی تک هر تورله مداخله سندن آزاده اولسی .

بو امتیازلر بیله شو حاللرنده قالمدی ، چیغیرلرندن چیقارلدی . جنوه لیلر بالذات رسم  
آلمغه باشلادیلر . ایمپراطور لقله تسابقه ، حتی رقابته قویولدقلری کیبی ، بر جوق مجرملرک ،  
حتی آغیر جرملر ، جنایتلر مرتکبلرینک التجارینی قبول ایتدیلر . غلطه کومروک  
اداره سنک معامله لری او قدر توسع ایتدی ، که استانبول جهتنده حکومت محلیه تک واردات  
رسومیه سی 30 بیک آلتونه وارمه مدینی حالده ، غلطه کومروکنک اوقلم وارداتی تقریباً  
200 بیک آلتونه ایریشدی .

شرقدده جنوه لیلره بخش اولونان بو مساعده لر ، سائر اوروپالیر ایچین نمونه  
امثال اولدی .

معلوم اولدینی اوزره ، اوروپا لیلرله ایلک اول مناسباته کیره ن حکومت اسلامی مصر حکومتی در . مصرده متعدد اسلام حکومتلری بولونمش در . خلفای عباسیه دن مکتفی بالله ( 186 - 270 م ، 802 - 883 ) دورنده شامده امام جعفرک طورونی اولدینی ادعا ایدن و خلافتی الملق عزمنده بولونان « سعد » اسمنده برشخص کوردیکی تضییق اوزره رینه آفریقایه کچوب ، اهالینک عباسیله عداوتی اشغال و باشنه طوبلادینی آدملرله اولا ابتدا طرابلس و تونس ، مؤخرآ مصری اشغال ایتمش و کندیسنی « امیر المؤمنین » صفتنده طاندریمش در ( 287 م ، 800 ) . تأسیس ایلدیکی دولت « دولت فاطمیون » [\*] نامیله معروف اولان سعد ، که « عبدالله المهدی » یاد اولونمش در ، غیور و شجاع بر ذات ایدی . آز وقت ایچنده شمالی آفریقایی ضبط ایتمکه ، عباسیلری تلاشه دوشوردی . عبدالله تونس قطعه سننده کائن اولان « قیروان » ( Kairouan )

شهری ، که اوئی مجاهد مشهور عقبه بن نافع بنا ایتشدی ، اونده اوطوروردی . ملوک فاطمیونک برنجیسی اولان ملک « معز لدین الله » قاهره یی بنا و پایتخت اتخاذا ایتدی ( 351 هـ ، 962 ) . مصر بغداده هر خصوصده رقابت ایده بیله جک برحاله واردی . قاطمیه ملوککرینک صوکنجیسی اولان « عاضد لدین الله » ک ذریتمز وفاتیله مصر حکومتی صلاح الدین ایوبییه کچدی . ( 550 هـ ، 1155 )

عراق ، شام و دیاربکر حوالیسنده اجرای حکومت ایدن موصل اناکی « نورالدین شهید » ، مصر ملوک فاطمیون الرنده ایکن بو قطعهده اجرای نفوذ ایده ردی . وقتا که اهل صلیب مصری تضییق ایتدی ، نورالدین ، « اسدالدین شیرکوه » آدی بر سردارک قومانداسی آتنده اوله رق مصره عسکر سوق ایتدی . فاطمیوندن اسمی کچن « عاضد لدین الله » « اسدالدین » ی کندیسنه وزیر اعظم نصب ایتدیکی کیی ، اونک وفاتندن صوکره برادرزاده سی اولان صلاح الدین یوسف ، که ایوب شادی ( نجم الدین ایوب بن شادی ) نامنده کورد و جوهندن برینک اوغلی ایدی ، اوئی وزارت عظمایه نصب ایلدی . عاضد لدین الله ک وفاتنده اولادی بولونماسندن بالاستفاده مصر حکومتی ضبط ایله مستقل بر حکمدار اولان ذات ، بوصلاح الدین در .

ایلکی صلاح الدین یوسف بن ایوب اولمق علاقه سیله « ایوبیلر » دهنیلن ، مدت سلطنتلری سکسان ییل ( 550 هـ ، 630 م ، 1155 - 1232 ) دن عبارت بولونان

[\*] عبدالله المهدی سلاله نبویه انتساب ادعا سننده بولوندیقندن ، فاطمه نسبتی اختیار ایتمش در .

اون حکمداردن صوکنجیسی اولان مظفرالدین موسی دورنده اُنابکی، یعنی وزیراعظمی، تورک بکلرندن عزالدین اونی خلع ایله «سلطان مصر» اولدی.

مصر حکومتی ایوبیلرک اللرندن بووجه ایله آلان «غلامان آنراک» دن صوکره مصر حکومتی «غلامان چراکسه» بهکچدی (ه 760، م 1359). بونلرک 22نجیسی اولان «قانصوال غوری» «مرچ دابق» نامنده کی یرده یاوز سلطان سلیم ایله ابتدکی محاربه ده تلف اولدی. یرینه جلوس ایدن «طومانبای» ی ده سلطان سلیم برسنه صوکره طوتوب آصدیردی. بونک اوزه رینه مصر قطعه سی ممالک عثمانیه الحاق اولوندی (ه 895، م 1489).

بیزانسه دوغان قاپیتولاسیونلر مصرده یتیشدیکی ایچون بوقطعه ده حکمران اولانلرک احوال عمومیه لرینی کوزدن کچیرمکه لزوم کوردم.

اوروپالیر، ایلک اول، شو صایوب تعریف ایتدیکم اسلام حکومتلری ایله مناسباته کیرمشلردر. مناسبات صاحیه فرانسه قرالی 9نجی لوتی نک مصره کلکسندن صوکره باشلادی.

اسلام اوزرینه مهاجرلرندن دولانی Saint (عزیز) لقبی آلمش اولان لوتی، موغول رئیس لرندن هلاکو خانک اردولرندن قاجوب غربه التجا ایدن خوارزم تورکلرینک حلب وشام طرفلرینه اینه رک بوحوالی ایله برابر قدسی فتح واسترداد ایللری (ه 622)، م 1225) اوزه رینه پاپا «اینوسان» ک تشویقیله بر اهل صلیب داها (بدنجی) ترتیب ایتمشدی. قدس حکومتی نک اک بویوک دشمنلری مصر ملک لری اولدقلرندن، لوتی ابتدا مصری استیلا ایچین معیتنده کی قوه عظیمه یی «دمیاط» سوق و اخراج ایتدی. بعض مرتبه موفقیتلردن صوکره ایلری به کیده بیلدی؛ اما، نیل بطاقلقلرندن کچرکن عسکرینک چوغی وبادن تلف اولدی. بقیه السیوف ده محاربه لردن برنده قرال ایله برابر اسیر دوشدی. لوتی کالی مقدارده فدییه ویردکن صوکره نفسی قورتاروب فرانسه یه دونه بیلدی (ه 369، م 1230). مع مافیه، مصر سلطانندن بر طاقیم امتیازات استحصالنه موفق اولدی.

اسلام حکومتلری طرفندن اوروپالی عیسوی حکومتلره ویرلن قاپیتولاسیونلرک ایلکی ایشته بوامتیازاتی حاوی اولان در، که تاریخ اعطاسی هجرتک 650نجی ییلنه تصادف ایدن 1251 سنه میلادیه سی در. بونک متنی ضیاعه اوغرامش در. فقط اسکندریه ده کی

فرانسه قونسلوسنك بوعهدنامهیه استناداً فرانسه تبعه سنه سلطان سلیمان پك چوق امتیازلر استحصال ایتدیكى مضبوط و مثبت در .

فرانسزلر (م) 1257 ده طرابلس غرب حاكمی ایله ده بر مقاوله یاپدیلر . بومقاوله نك ترتیبده سن لوئی نك آلدینی عهدنامه احكامی اساس طوتولدی . فرانسلر طرابلس غربده اقامت حق ویرلدی و فرانسه تبعه سنه متعلق دعوالرك قونسلوسلری واسطه سیله كورولسی تقرر ایتدی .

ایشته ، كرك مصر سلطاننك ، كرك طرابلس غرب حاكمنك شوعهدنامه لری در كه شرق مملكتلرنده ، باخصوص بزم مملكتنمزمده ، امتیازات اجنبیه یه یول آچدی . اجنبیلره قایتولاسیون ویرمك تعامل حكمنی آلدی .

امرای چرا كه دن سلطان غوری زماننده امتیازات موجوده توسیع اولوندی . یاوز سلطان سلیم مصری فتح ایلدیكى وقت ، فرانسلر سلطان غوری طرفندن اعطا اولونمش اولان امتیازات فرماتی مشارالیه ابراز ایدرهك ، بونك موقع سرعیتده قالمسنی دیله دیلر . سلطان سلیم ده بوكا مساعده ایتدی .

ایشته عثمانلی دولتی قایتولاسیونلری بویه جه مصرده باشلادی . استانبولك فتیحنده و حرب اثاننده جنوه لیلرك اردومزه یاردیم ایتمش اولملریته بناء ، بیزانسدن قالمه امتیازلری قسماً ابقا اولونمش ایسه ده ، فاتح سلطان محمد غلظه یی ضبط ایتمش و جنوه لیلرك اوراده ایدینمش اولدقلری استقلال اداره یی طایمیش در .

فتح اولونان یرلرده کی اجنبیلر بر بری آردنجه دولت عثمانیه تابعیتنه کیره اولمشلردی . آنجق ، اووقتلر تابعیت ، بوكونکی کیی ، منتظم بر مؤسسه قانونیه دکلدی ؛ بو بر کیفیت مبهمه ایدی ؛ صریح قاعده لره باغلی دکلدی ؛ تابعیتی اثبات ایدیجی اوراق مخصوصه اعطاسی هنوز معتاد اولمامشدی . بوندن دولایی ، عثمانلی مملكتلرنده کی لاتینلر ، معاهدات یاپیلدجه ، ینه قونسلوسخانه لرینك حمایه لری آلتنه دونوب ، اجنبی قالمشلردر .

سایان قانونی دورینه قدر ، سوریه ، مصر و طرابلس غرب خارج اولمق اوزره ده ، هیچ بر یرده اجنبیلره قایتولاسیون ویرلمه مشدر . عثمانلی دولتی ایله ایلک اول رسمنی مناسبانه کیره و بزدن - دوزرودن دوزغرویه - ایلک قایتولاسیونی آلان ، فرانسه حكومتی در ؛ فرانسه حكومتی در ، كه باشقه حكومتلره بونده یول آچمش در .

شو مناسبانك کیفیت حصولی عهد عتیقهك مبحث تکیوتننده بك مهم بر بحث تشکیل ایدر .

بیلمز دكلسكز، كه قرون وسطاده اوروپا دولتری دره بکلیکی ده دیکمز «فهئودالیت»، ( Féodalité ) اصولی اوزه ره ، غایت مختلف و متفرق اداره لر آلتنده بولونمش ، اصل حکومت مرکزلی هیچ بریده کسب اهمیت ایدمه مش ایدی . اوسبیله ، محاربات دولیه همان همان یوقدی . غیرت دینه ساقیله اجرا ایدیلن اهل صلیب سفرلی ، حقوق حکمدارینك تأییدی ایچین آلمان ایمپراطورلك ایتالیا سفرلی و Suzerain ( متبوع ) ایله Vassal ( تابع ) منازعه لرینك بویوك مقیاسده جریاندن عبارت اولان « یوز سنه محاربه سی » استثنا ایدیلیرسه ، قرون متوسطه بین الملل مهم بر محاربه یه مظهر کورولمز .

دره بکلیکی آره سنده کی متمادی منازعات داخله یی بالطبع محاربات دولیه دن صایه میاز . قرون وسطانك شو حالنه مقابل ، قرون جدیدده محاربات دولیه ظروف واحوالك ایجاباتندن اولدی . زیرا اوروپا باروتی اوکره نیر اوکره نمز ، بونك ، قرالار طرفدن انحصار طریقیه اعمالی تأمین اولونه زق ، طوپلرده قوللانیسی سایه سنده ، دره بکلیک مستحکم شاطولری یقیلوب ، کندیلری پریشان ایدلدی . مملکتلرینك داخله امنیت وراحتی بویه جه اعاده اولوندقدن صوکره ، - مملکتلرینك ایچنده مشغولیتلری قالمیان - حکمدارلرک نظرلری خارجه دوندی .

صوك اهل صلیب مهاجراتنك مرتبی اولان سنه لوئی نك برادری شارل دائرو ( Ch. d'Anjou ) پاپانك وساطتیله ناپولی قرالغنی ضبط ایتمش ایدی . فقط اداره سزلیکندن بیزار اولان ناپولی اهلایسی شارلی مملکتلرندن چیقاردیلر . برمدت صوکره ، آراغونیا قرالی 8 نجی آلفونس ناپولی بی شارلک طوروندن آلدی . فرانسه قرالی 8 نجی شارل دخی ناپولی بی آراغونیا لیردن آلمه قیام ایتدی .

شارلک مقصدی ناپولی نك فتحندن عبارت دکلدی ؛ باباسی 11 نجی لوئی دن اوزاق یشادینی ، امور اداره یه بیكانه قالب لایقوله تربیه و تحصیل کورمه مدیکی ایچین ، ذهنی شوالیه افسانه لر یله دولش ، حکایه لرده کوردیکی قهرمانلرک موهوم حرکتلرینی تقلید ، اونلرک مخیل منقبه لرینی تنظیر سوداسنه دوشمش ایدی . قولایجه استحصال ایده جکی ظن و تأمل ایلدیکی پارلاق مظفریتلرله شهرت قزاق و کویا خریستیانلق اوغورنده تشبثات عظیمه

ایہ عالمک نظر تحسین حیرتکارانہ سی جب ایتک املنہ ربط نفس ایدہ رک، ایتالیائی ضبط ایتد کدن  
صوکرہ، «اوپرانت» بوغازندن — انشا ایدہ جکی مکمل بردونما ایلہ — کچوب ومورہ  
طرفارندہ روملری آیاقلاندرروب، عثمانلی مملکتلری باشندن باشه تسخیر و «لاتین  
ایمپراطورلنی» ایلہ «قدس قرالنی» احیا ایدہ جکدی .

بومقصدلری تحصیل ایچین شارلک ایتالیایہ کچمسی اوزہ رینہ، اورتیه «اوروپا موازنہ  
دولہ سی» مسالہ سی چیقدی : شارل موازنہ بی بوزدی، دیہہ علیہہ انکلتہ، اسپانیا  
و آلمایا حکمدارلری اتفاق ایدنجه، تأمین موفقیت ایلہ مکسزین، فرانسیہ عودت و بر  
مدت صوکرہ وفات ایتدی .

خلفی 12نجی لوئی «ایتالیا محاربہ لری» (1464-1516) نہ دوام ایتدی . لکن،  
بو محاربہ لری، ینہ، فرانسیہ علیہہ دوندی . 12نجی لوئی نک یرینہ کچن 1نجی فرانسوا،  
اسکی تجربہ لری نظر ابتہاہہ المفسزین، ایتالیا محاربہ لری نہ دوام ایلدی . «مارینیان» وقوع  
بولان و «Bataille des Géants» (دیولر محاربہ سی) نامیلہ مشہور اولان محاربہ عظیمہ دہ  
اسویجرہ کولکلورینہ غلبہ چالوب میلان قطعہ سی النجه، غربی اوروپادہ حکمران اولمنی  
تحیل ایلرکن، قارشیدنہ 5نجی شارل (شارل ککن) چیقوب دیکیلدی .

بورغونڈیا دوقہ سی «جسور» شارلک قیزی ماری، 11نجی لوئی طرفندن ملکک  
برقسی ضبط اولوندی وقت، آلمایا ایمپراطوری و آوستریا حکمداری 3نجی فرہدریقک  
حمایہ سنہ صیغتمش ایدی . فرہدریق ماری بی اوغلی و ولی عہدی ماقسیمیلیان ہ تزویج  
ایتمش اولدیفندن، بوازدواجدن حاصل اولان «کوزل» فیلیپ باباسی ایلہ آناسنہ  
توارث ایدہ جکدی . دیگر طرفدن، آراغونیا و ناوار قرالی «قاتولیک» فردیناند قاستیلیا  
قرالیچہ سی ایزاہللابی تزوج ایدہ رک، اسپانیائی برلشدیرمش ایدی . فردیناند ایلہ  
ایزاہللا «مجنون» لقبیلہ معروف اولان ژان اسمندہ برقیزدن باشقہ اولاد برقامشارلدی .  
بو ژان دہ عرض ایتدیکم قرالقلرایلہ آمریقایی ارث طریقہ آلمش و ایمپراطور فرہدریقک  
اوغلی «کوزل» فیلیپ قوجہ لغہ قبول ایدہ رک، شونکاچدن، دون «قارلوس» نامی  
آلان، بر جوجوق دنیاہ کلش دی : تاریخلرمزدہ «شارل ککن» آدیہ معروف اولان  
5نجی شارل، بودر و، پدر و والدہ سنک میراثلری نفسندہ جمع ایلش در، شویہ کہ،  
والدہ سی ژانک وارثی اولمغلہ، بویوک باباسی فردیناند «قاتولیک» ایلہ اونک زوجہ سی

ایزابه لالا نك تحت حكومتلرنده بولونمش اولان قاستیلیا و آراغونیا قرالقلرینه ، یعنی ، پورتکیزلرك - اوو قتلر دخی شیمدیکی وسعتده اولان - مملکتلرندن قطع نظر اولونورسه ، « ایبه ریا یاریم آطه سی ( اسپانیا قطعہ سی ) » نك تمامه و اسپانیوللرك آمریقاده ایدیش اولدقلری مملکتلرك هپسنه وایتالیاده « نابولی قراللی » دنیلهن وایتالیا شبه جزیره سی نك نصف جنوبیسی ایله سیجلیا آطه سی محیط اولان حکومت ( سیجلیاتین ) ؛ پدری « کوزهل » فیلیپ جهتیله ده جدی ماقسیملیانہ اونك پدری 3 نجی فره دریق دن موروث آووستریا و آلمانیا دولتلری ایله بورغوندا ، بلجیقا و فلمنك قطعہ لرینه ، حامی منفرد موقعده بولونوویرمش در . بوندن باشقه ، اسپانیا تختنه جلوس ایتدکن صوکره ، « مقدس روما ایمپراطورلی » تاجنده بالاتبخ نائل اوله رق ، جهات وراثی هر طرفه تحققی ایلش در .

شارل ، رسماً جلوس ایچین اسپانیاه کلدیکی وقت ، متکبرانه اطوار وحرکاتیه مغرور اسپانیوللری رنجیده ایتشدی . هله امور دولته فلمنك رجائی ترجیحاً قوللانغه باشلا . نیجه ، اختلال چیقدی . ارباب قیامه فرانسه قرالی 1 نجی فرانسووا یاردیم ایدی . اسپانیولار بوسایه ده شارل کهنك عسکرینی مغلوب ایده بیلدیلر و « مجنون » ژانی قرالیجه اعلان ایتدیلر . فقط ، زادکانك اسکیدن ، بهری اولدینی کیی ، ویرکدن معافیتلرینی قبول ایتمین اهالی اونلردن آریلوب ، قراله عرض صداقت ایلدکلرندن ، قاریشیق برطرف ایدیله بیلدی و نتیجه ده اسپانیول زادکانك قدیم امتیازلرینك قسم اعظمی قالدیرلدی .

ایمپراطورلغه انتخاب کیفته کلنجه ، آلمانیا و آووستریا ایمپراطوری 1 نجی ماقسیملیان وفات ایتدیکنده ، اوروپانك ک قدرتلی حکمداری اولان شارل هابسبورغ ( شارل کهن ) ایله فرانسه قرالی فرانسووا دورله آن ( F. d'Orléans ) وانکلتره قرالی 8 نجی هاری تودور ( Tudor ) آلمانیا ایمپراطورلی تاجنی مطالبه ایتمکده ایدیلر . مقدس روما ایمپرا- طورلنی تاجی شارله ، یاخول برادری فردینانده انتقال ایده رسه ، ذاتاً بوزولش اولان اوروپا موازنه سی نك برقات داها مختل اولاجنی ادعاسیله بوتاجی اونلرك هربری ایستیوردی . بوخصوصده ک زیاده غیرت ایدن فرانسووا ایدی . فرانسووا نك آدملری آلمانیا دولاشوب رأی صاتین آلمغه قویولدیلر . فقط ، تشبثلرنده موفق اولمدیلر ، چونکه آلمانیا پرنسلی فرانسووا نك اداره سندن قورقدقلری ایچین ، اونی انتخاب ایتدیلر .

هانری به گلنجه ، غایت خسیس بر آدم اولدیغندن پاره داغیتامش ؛ بناء علیه ، طرفدار

قازانه مامش در .

بونکه برابر ، متخیل آرهنده اکثریتی ینه شارل احرارز ایده مبوب ، ساقسونیا قورفوست ( Kurfurst ) ی قره دریق انتخاب ایدلایسه ده ، اعتذار واستعفا و شارلک انتخابی توصیه ایتمکه و بوتوصیه مقبول اولغله ، شارل ایمپراطورلغه بوصورتله نائل اولدی . کندیسنه ترجیحاً شارلک انتخابی فرانسووا نک کبرینه چوق دوقوندی . بوندن قطع نظر ، شوکیفیت اروپا موازنه سی کرچکدن اخلاص ایدیجی ماهیتده ایدی . بناء علیه ، فرانسووا شارل قارشی محاربه وسیله سی آراشدرمغه باشلادی . اساساً فرانسووا حرب آچاسه ، شارلک فرانسووا علیه یوروپه جکی بلای ایدی ؛ زیرا ، غرب ایمپراطور-لفنی ، نام دیگرله ، شارلمان دولتی ، هیئت سابقه سیله اعاده ایچین یالکتر فرانسه ، یعنی « اوسترازیه » [ \* ] ، اکسیکدی . بوندن باشقه ، فرانسه ، شارلک تحت حکومتده کی مملکتلرک اتحادینی بوزمقده ایدی . شارل میلان قطعه سی ، مقدس روما ایمپراطورلنی نک اجزاسندن اولق صفیله ، مطالبه ایتمکه اولدیفی کبی ، بورغوندیایی دخی ، بویوک والدنسک بکلکرنندن بری اولق جهتله ، طلب ایده بیله جکدی . شوسیلردن دولایی ، ایکی طرف عظیم تدارکله باشلادیلر . شارل ممالک جسیمه سنده یرلشمه دن اول داورانق فرانسووا ایچین الزم و بوالزمتی فرانسووا مدرک اولدیغندن ، فقط النده پاره اولدیغندن ، پاره تدارکی ایچین هیچ برشیدن چکنمدی ، حتی بعض کلیسارده و مدقنلرده بولونان آلتون و کوموش بارماقلقلری سوکدیروب ، ضربخانه یه ویردی و ، ایلک دفعه اوله رق ، اسهام چیقاروب ، دیون دولیه یه اساس قویمش اولدی . شوقدر وارکه ، کندیسنه کووه نوب ، متفق آراشدرمغه ، ایدینمکه تنزل ایتمدی . شارل کن ایسه ، بالعکس ، انکلتزه قرالی 8 نجی هانری ایله ونیک حکومتی وپایی کندیسنه متفق ایتمکه موفق اولدقندن باشقه ، فرانسه داخنده بیله « قونه تابل » دوق دو بوربونک اتفاقی استحصال ایده بیلشمشدی . دوق دو بوربون ، بالخاصه او ، فرانسه ایچین اک مخاطره لی دشمندی ؛ زیرا ، بو ذات بوربون دوقه لنی خاندانه منسوب بر بویوک دره بکی ایدی . بویوک دره بکلکرنی 11 نجی Austrasie [ \* ] « شرق قرالنی » ، فرانقلر زماننده کی غول قطعه سنک شرقنده مؤسس اولان قرالیت ، که میلادک 511 نجی سنه سندن 843 ه قدر پایدار اولمش در . مقری « مهج » Metz شهری ایدی .

لوی قالدیردینی وقت، قرالره اولان قرابتلری حسیله، بوربون دوقه‌لی خاندانه دوقونما-  
مشدی. بوندن باشقه، دوق دو بوربون فرانسه‌نک اک نامدار قوماندانلردن ایدی.  
فرانسووا نک آناسی «لویژ دو صاووا» کوردیکی حقارت اوزهرینه، اهانتله، فرانسووا نک  
بقاسی تهلکیه سوقدی. آنجق، بوربون اهالیسی شخصی بر حقارتک انتقامی وطنه  
اهانتله آلق ایسته‌ین افندیلرینه اویوب‌ده قراله اطاعتدن آیرلق ایسته‌مدکلرندن،  
«قونه‌تابل» ی، آره‌لرنده عسکر تحریری ایچین کلدیکی وقت، قوغدیلر. اهالینک شوحیتی  
فرانسه‌یی قورتاران حامللردن اولمش‌در. - قونه‌تابل بوربونک فکری، 40 نجی شارلی  
Suzerain (متبوع) طانیق شرطیله فرانسه‌یی ضبط ایتمکدی.

محاربه، ابتدا، ای‌تالیاده اولدی. فرانسووا «قاله» یه اینمش اولان انکلیزلره و «ره‌ن»  
ساحل‌لرینه اوشوشمش بولونان آلمانلر ایله پیره‌نه طاغیرینی کچمکه حاضرلانا اسپانیولره  
قارشى کافی مقدارده عسکر سوق ایتمکه مشغول اولوب، «میلان» و قتیله قوه امدادیه  
یتیش‌دیره‌مدیکندن، بوربونک قومانداسی آلتنده‌کی ای‌تالیانلر ایله آلمانلر فرانسولری  
میلاندن چیقاردیلر. فرانسووا میلانی استرداد ایله ناپولی اوزهرینه یورودی، فقط  
متفقلرک اردولری فرانسووا نک عسکرینی محو و کندیسی اسیر ای‌تدیلر.

بو‌آنشاده شارل‌کن مادرید ده ایدی. فرانسووا، کندی طلبی اوزهرینه، مادرید-  
نقل اولوندی. شارل‌کن دن ملاقات استحصال ایده‌یلوب، قولایلقه استخلاصی  
تأمینه چالیشدی؛ اما، سعی‌ثمره ویرمدی. نهایت، غایت آغیر شرائط صلحیه قاتلاندقن  
وایکی اوغلنی رهینه مقامنده شارل تسلیم ای‌تد کدن صوکره، فرانسه‌یه دونه‌بیلدی و فرانسه‌یه  
کیره‌ر کیرمز، معاهده‌نک حکمسز اولدیغنی اعلان ای‌تدی.

فرانسووا نک النده عسکر یوقدی. بو‌حالده نقض عهد ایله تکرار حرب آچمی  
وهله اولاده جنتدن باشقه بر شیئه حمل اولونه‌ماز ایدی. فقط، حقیقت امرده، بو  
جراث محصول جنت دکلدی: فرانسووا نک اسارتی اوزهرینه والده‌سی، حکومت نامنه  
اوله‌رق، سلطان سلیمان قانونی نک مرحمت و شوکته صیغتمش اولمسیله، سلطان سلیمان  
شارلک باشلیجه مملکتلردن اولان ماجارستانه سفر ایده‌رک مظفریث عظیمه احراز ایلدی.  
بو‌استمداد و امدادی جودت پاشا مرحوم، تاریخنک ایلك جلدی نک 40 نجی  
و 41 نجی صحیفه‌لرنده، شو افاده و جیزه ایله آکلاتیر:

« ايشته اول دورده آلمانیا ایمپراطوری فرانسه بی هر طرفدن احاطه و تضيق ایتمکده اولدیغندن ، فرانسه قرالی فرانسوا آنکله لدی الحاربه مغلوب واسیر اولدقدہ ، درگاه سلیمانین استمداد ایچون فرستاده مخصوص ، یعنی اورته ایلیچی ، عنوانیله جوانی فرانچپانی [\*] در سعادته کلوب ، جواباً یازیلان نامه هایون ایله عودت ایتشدی ... — 933 سنه سنده سلطان سلیمان حضرتلری اردوی هایون ایله مجارستانه کیرمش و اوچ سنه صوکره و یاه اوزهرینه حرکت ایتمش ایسه ده ، اول ائنده شارل ، فرانسوا ایله عقد مصالحه ایتشدی . آندن صوکره دخی فرانسوا ارسال رسل و رسائل ایله استمداد و استعانه دن قالمش ... خیرالدین پاشا 950 تاریخنده دوتنای هایون ایله فرانسه نیک امدادینه کونده ریئشدی . مؤخر آینه فرانسه دولتی طرفندن سفیر مخصوص ارسالیه استمداد اولونوب ، سلطان سلیمان حضرتلری ایسه اول ائنده شرق سفرنده بولونمقله ، استانبول قائممقامی اولان وزیر ثانی ابراهیم پاشا طرفندن دیوان هایونده سفیر مومی الیه ایراد اولونان نطق مهمی [\*\*] سلطنت سینه نیک اوزمان اقطار غریبه ده جاری اولان نفوذ و سطوت نیک درجه سنی مبین ، در .

قانونی سلطان سلیمان ک 1 نجی فرانسوا یه کونده ردیکی نامه جوانی ، که قاپیتولاسیونلر تاریخی نقطه نظرندن اهمیت مخصوصه بی حائزدر و قاپیتولاسیونلر سلسله فاسده سنی پک یقیندن حاضر لامش در ، مقدمه سندن ماعدا مندرجائی شودر :

« سنکه فرانچ و لایت نیک قرالی فرانچسکوسن [\*\*\*] درگاه سلاطین پناهه یرار آدمک فرانچپان [\*\*\*\*] ایله مکتوب کوندروب و بعض اغرض خبری دخی اصمیرلیوب مملکت مزه دشمن مستولی اولوب الآن حبسه ایدو ککزی اعلام ایدوب خلاصکز خصوصنده بو

[\*] بو ذاتک آدینک املا سنده فرانسز مؤلفر بیه متفق دکالردر ؛ کیمی Frangipan ، کیمی Frangipani دیبور . « تاریخ جودت » ک یازیشته باقیلیرسه ، دوغروسی بوایکنجی صورت املا اولتی کرک .

[\*\*] بو نطقک صورتی « تاریخ جودت » ک ایلك جلدینک 348 نجی صحیفه سنده مندرج در . بونی کورمه مش اولانلره و قاپیتولاسیونلر بحثی احاطه ایتک آرزو ایدنلره مطالعه سنی راقم الحروف عرض و توصیه ایدر .

[\*\*\*] فرانسز لر بوجه بی شوبله ترجمه ایتشلر : *Toi qui es François, roi du pays de France...*

[\*\*\*\*] دمین ذکر ایتدیکم متنده « فرانچپانی » ( فرانچپانی اوله حق ) آد یله یاد اولونان ذات .

جانبیدن مدد استمداء ایلمشسز هرنگه دیمش ایسکسز بنوم پایه سریر عالم مصیرمه عرض اولنوب علی سبیل التفصیل علم شریفم محیط اولوب تمام معلوم اولدی . امدی پادشاهلر صنایق [ \* ] و حبس اولمناق عجب دکلدر . کوکلوکزی خوش طوتوب آزرده خاطر اولمایهسز اوله اولسه بزم آبی کرام و اجداد عظامز نورالله تعالی مرآقههم دائماً دفع دشمن و فتح ممالک ایچون سفردن خالی اولیوب بز دخی انلرک طریقه سالک اولوب هر زمانده مملکتلر و صعب و حصین قلعهلر فتح ایلیوب کیجه و کوندوز آتمز اگرلمش، و قیلجمز قوشانلش در . حق سبحانه و تعالی خیرلر میسر ایلیوب مشیت و ارادتی نیه متعلق اولمش ایسه وجوده کله باقی احوال و اخبار نه ایسه مذکور آدمکزدن استنطاق اولنوب معلومکز اوله شویله بیلهسز تحریر آفی اوائل شهر آخرالربیعین لسنة اثنتین و ثلثین و تسعماء . — بمقام دارالسلطنة العلیة قسطنطنیة المحمية المحروسة . [ تاریخ جودت ، ایلك جلد ، 848 هجری حقیقه . ]

ایشته ، قایتولاسیونلرک مبحث تکوینی ! ایشته ، 1535 تاریخی قایتولاسیون ، که عثمانلی دولتمده امتیازات اجنبیهنک ایلك تملارینی آتمش در ، اونی بخش ایدن سلیمان قانونی نک موقع معالسی له — مغلوب ، اسیر ، محبوس ، قویو خریستیان اوروپانک مسلمان پادشاهدن مستمندانه استحماء و استمداد ایدن برقرالنک وضعیت ادناسی !

کیم دیردی که سلیمان قانونی نک مرحمتدن ملکمزک بنیه حاکمیتی عصرلرجه کیره بر مرض وخیم پیدا اولاجق ؟ کیم دیردی که شوکت و اقبالک منازل علیاسنه ، شکوه و سطوتک اوج اعلاسنه وارمش بر دولت رئیسک بر بخشایشندن ، بر عاطفتندن ملک و ملت مضرت کلیه ، ذلت عظیمه تولد ایدهرک یوزلرجه ییل دائم اولاجق ؟...

بیزانسیک بزه بولاشدیردینی سیئه لردن بریده قایتولاسیونلردر . فاتح بیزانسی فتح ایتمکله قالمش ، اونک کوتولیکلرینی ده قایمش دی . واقعا « غلظه اداره مستقله سی » فی قالدیردی ؛ اما ، بطریقه امتیازلروبررکن ، غلظه ده برلشمش ، قالمش لاتینلرک امتیازلرینی قالدیرمدی . فتح اولونان شرق ایمپراطورلنی پانتختنک دکر کنارلرینی طوتمش اولان بر اووج « فرنک کفره سی » نه تعلق ایدن نظر غالبیت او قدر یوکسه کلردن نازل و منعطف ایدی ، که اونلره ، کاه ابقاء ، کاه مجدداً ، اعطا اولونان مساعدات کونک برنده ، فقط چوق زمان کچمندن ،

[ \* ] از جمله ، مغلوب ، منهزم اولقی معالرینه کن بولغتی شیمدی قولانماز اولدی ؛ قولاندینمز صوک زمانلرده املاسی شویله ایدی : صینق .

لا یتغیر ، غیر قابل استرداد امتیازات واسمه به استحاله ایدوبده ، ملک صاحب لریله  
مسافر لرك ، خصوصات مدنیه وعدلیه وسائر لریله اشتغالی کندی مزجه بیانی تنزل صایدیغمز  
شولایتین صیغیتیلرینک ، وضعیتلرینی ، متقابلاً ، آلت اوست ایلده جکی - اوته کیلری  
آخا قلاتوب بریکیلری یوکسه لته جکی - خاطر لردن کچمه مش بیلده اولدیغنده شبهه یوق در .  
اداره ملکده جهل دکل قرین معذرت ، بلکه اهانت در . سیاستده جهالت مدار  
اعتذار اولاماز .

برر کوچوک دولت ، باخصوص بیطرف برر دولت اولان بلجیقایه واسویچریه بیلده  
خاصه اعطا ویا فعلاً تشمیل ایتدی کمز ، باغریمزدن قوپاریلان یونانستانه وارنجیه  
قدر بر سورو مملکتک بخش واحسان ایتدی کمز قایتولاسیونلردن هر برینک کیفیت عقدندن  
اوزون اوزادی به بحث ایتمک شومعروضاتک ترتیبه داخل در . بو خصوصده قصر  
کلام ایده جکم .

قانونی سایانک ویردیکی قایتولاسیونک بر قسم احکامی دولتک جهانده اک یوکسک  
بردرجه قدرنده بولوندیغی و بوقدرتی جهانده ایجه احساس وحکمی مطاع ایلدیکی برزمانده ،  
معاشرت بین الملک طبعاً مناسبنده کائن اولمق اقتضا ایدن آدابی موقع رعایتده اظهار  
وائبات ایلدیکی و بوکون محترم طوتیلان مبادی به وعادات دولیه به موافق بولوندیغی جهتله ،  
البته شایان تقدیر در . قرده و دکزده سیاحتجه ، آلم صایمجه ، وصیتجه حریت ؛  
وصیتاه سزوفات ایده نلرک متروکاتی اونلرک وکیل رسمیلری مثابه سنده اولان قونسولوسلری  
واسطه سیله وارثلرینه توصلیل ؛ فراری بورجلی ایچین اونک قونسولوسنک ویا همشهریلرندن  
برینی مسئول طوتمقدن ابا ؛ تجار کیلرینی جبراً اخذدن اجتناب ؛ حریت وجدانیه ؛  
سربستی آیین ؛ اسیرلری یقویمه رق ، نه طرفدن آلمشلسه ، اورایه اعاده : شونلر ،  
عرض ایتدی کمز قسمندن در . - لکن ، فرانسزلر آره سنده جیقان دعوالرک رؤیتی قونسولوسلرینه  
براقلمق و قونسولوسلرک ویره جکلری حکملرک تنفیذینه ضابطه محلیه مجبور قیلنمق ؛  
فرانسزلر ایلده عثمانیلر آره سنده حادث اولان دعوالرده مدعینک بینه تحریریه سی اولمادجه  
محاکمه اجرا ایدیلهمه مک ؛ جزا ایشلرنده فرانسز آنجق صدراعظم خضورنده محاکمه  
اولونه بیلمک : شونلر و امثالی هیچ بر قاعده حقوقیه ، علی الخصوص صفت حاکمیت ایلده  
قابل تألیف شیلر دکل در .

ایشته بو قییلدن احکامدر ، که مملکتده اون درت قوه عدلیه مجری آجدی ،  
 بو اون درت قوه عدلیه دن بری اولان تورک قوه عدلیه سی باری بو زوربا مسافرله  
 متعلق ایشلرده صاحب استقلال اولسهیدی ! خیر ، اویله دکلدی ؛ ممتاز اجنینک ، جزائی  
 اولسون ، حقوقی اولسون ، دعواسنده ، - دعواسنک بوتون صفحات و درجاتنده -  
 ترجمان بولونمق لازم دی . بو ترجمانک وظیفه سی « ترجمانلق » دن عبارت دکلدی ؛ ایلریده  
 تفصیلاً عرض ایده جکم وجه ایله ، ترجمان برحاکم صفتی طاقینمشدی ؛ جریانی ائناسنده  
 قصداً حاضر بولونمیدینی دعوالر جریاندن قالیردی ؛ اثبات وجود کیفیتنی معارضه دن وارسته  
 قیلمه قلیق ایچین کندیسندن طلب اولونان امضایی قرار مسوده سنه قوبمانجه ، قرار یورومزدی .  
 اگر اجنبی به متعلق دعوی بر دعوای تجاریه ایسه بوکا مختلط محکمه لر ، یعنی ایچنده  
 اجنبی حاکم ده بولونان محکمه لر ، باقارلادی .

« عرب صاحبی » ، طرائمش اولماسه بیله ، بوندن قاریشیق اولاماز .

فرانسزلر بزدن سکیز قاپیتولاسیون آملرلدر . ائنده الک چوق قاپیتولاسیون بولونان  
 دولت فرانسه ایدی .

عرض ایتدیکم وجه ایله ، ایلک قاپیتولاسیونی هجرتک 491 نجی ییلنه مصادف اولان  
 1535 سنه میلادیه سنده قانونی سلطان سلیمان ویرمیشدر . بوتاریخه قدر فرانسه موقت ،  
 فوق العاده ، سفیرلر کوندرمکده ایکن ، اوندن صوکره دائمی سفیر کونده ریر اولمشدر ؛  
 یعنی ، استانبولده فرانسه سفارتخانه سی تأسیس ایلمشدر .

قاپیتولاسیونلرک ایکنجیسی 1569 ( 977 هـ ) ده 2 نجی سلطان سلیم طرفندن 9 نجی  
 شارله ویریلمشدر .

بو قاپیتولاسیونده یکی بر امتیاز واردی : دولت عثمانیه ایله معاهد اولیان دولتلرک  
 کمیلری ، فرانسه بایراغنی حامل اولمق شرطیله ، عثمانلی صولرنده سفر و تجارت  
 ایده بیله جکلردی . بو امتیاز فرانسه نک نفوذینی آرتدیردی . اینه نجی ( له پانت Lépante ) ده  
 دونامامز محو ایدلدکن صوکره ، بو امتیاز ویرلمشدر . عثمانلی دواتی ایله فرانسه آره سنده  
 لهستان بولیتیه سندن دولایی برودت حاصل اولسی اوزربنه ، انکلیزلر ، فرستدن بالاستفاده ،  
 استانبوله سفیر کونده روب ، انکلیزه سنجاغنی حامل کمیلر ایچین عثمانلی صولرنده سربستی  
 سیاحت و تجارت حقنی استحصال ایتملرلدر ( قرالچه نه یزابهت دوری ) . بوندن تلاشه دوشن  
 فرانسه ، شیمدی عرض ایده جکم وجه ایله ، انکلیز امتیازینی قالدیرمغه موفق اولمشدر .

اوجنچی قاپیتولاسیونی 1581 ( 989 هـ ) ده 3 نجی سلطان مراد فرانسه قرالی  
3 نجی هازی به ویرمش در . انکلیز بایراغه تأمین اولوندیغی ده مین عرض ایتدیکم  
مساعده ایسته بو قاپیتولاسیونله قالدیرلش در . بوندن سوکره انکلیز کیلری جنوره ،  
ونه دیک ، سیجلیانین ، کیلری کبی ، آنجق فرانسه بایراغی چکدکلی حالده ، عثمانلی  
صولرنده سفر ایده بیله جککردی .

3 نجی هازی شو موفقیتدن باشقه ، امور تشریفاتیه ده فرانسه ایلیچیلرینک دیگر  
سفرایه تقدم ایتدی امتیازییه آلمش در .  
دردنجی قاپیتولاسیونی 3 نجی سلطان محمد 4 نجی هازی به ویردی . بونک تاریخ  
اعطاسی میلادک 1597 سنه سی در .

عهد سابقه یی تأییداً ویرلن بو قاپیتولاسیونک اعطاسنده فرانسرلک کرید  
محاربه سنده و نه دیکلیرله معاونت ایتلیرله دولتی مشکل بر وضعیته القا ایلرینک دخل  
وتأثیری اولمش در .

1 نجی فرانسووانک « درگاه سلیمانییه التجا و استمدادی » ایله باشلایان دولت  
عثمانیه - فرانسه مناسباتی بویله اختلاللره چوق دفعه اوغرامش در و بونلرک هر دفعه  
وقوعلرنده سبب ، جناح عاطفت و حمایتزه قبول ایتمکله کندیسنه قارشلی علوجناب کوسترمش  
اولدیقمز 1 نجی فرانسووانک منکر نعمت مملکتی اولمش در . - فرانسه حکومتی سلطان  
سلیمان قانونی دورنده بیله دولتک اغبرارینی موجب حرکتلر ایقاعندن چکنمزدی ...

بشنجی قاپیتولاسیون 1 نجی سلطان احمد وینه 4 نجی هازی زمانرنده ویرلش در  
( م 1614 ، هـ 1012 ) . بونده ، امتیارات حالیه تأیید اولوندقدن باشقه ، قدسه کیده جک  
راهیلرک فرانسه طرفندن حمایه اولونملری و ایلیچیلره مخصوص اشیادن کومروک رسمی  
آلتیامسی تقرر ایتش در . فرانسه ایلیچیلرینک و قونسولوسلرینک ، علی الاطلاق ، یعنی ،  
تابعیجه تمیز اولونمقسزین ، قاتولیک پاپاسلرینی حمایه لری آلتنه صوقملری اصل بوتاریخندن  
باشلادی . بوحمایه مذهبییه مؤخرأ ویرلن قاپیتولاسیونلرده تأکید ایدیلش ونهایت برلین  
معاهده نامه سنه کچیریلش در .

1614 دن سوکره ، دولت عثمانیه نک فرانسه ایله آره سی آچلدقدن ماعدا ، فرانسه ده  
ظهورایدهن اغتشاشلر ، علی الخصوص پروتستانلق غائله لری ، فرانسه یی قوتدن دوشورمش  
واونک شرقده حائر بولوندیغی نفوذی قیرمش ایدی . بو حالدن بالاستفاده ، انکلیزلر ، و نه دیکلیر ،

فلمنکیلر عثمانلی دولتی ایله معاهده لر عقیدینه مسارعت ایلدیلر و عثمانلی د کزلرنده کندی کمیلرینک کندی بایراقلریله سفر و تجارتلرینه رخصت آلدیلر .

آلتنجی قاپیتولاسیون 1673 ( هـ 1084 ) 4 نجی سلطان مراد ایله 13 نجی لونی نك دور حکومتلرینه مصادف در . بو عهدنامه ده اجنبی کمیلرینک یالکز فرانسز باندیراسی آلتنده سفر ایتلمری شرطی اعاده اولمندی ؛ اما ، شوکا مقابل ، کومروک رسمی یوزده بشدن درته ایندیرلدی و فرانسه نك کندی « ملتدن » اولان رهبان اوزده رنده حق حایه سی تأیید اولوندی . قدسه کیدن راهبرک محیتلری ماده سنی فرانسه توسیعاً تفسیر ایتمش در ، شویله که ، « ملت » تعبیری « مذهب » معنا سنده تلقی و تفسیر اولونه رق ، بوندن حایه مذهبه چیقارلمش در . حال بوکه ، 3 نجی و 6 نجی قاپیتولاسیونلرده حایه مذهبه بحی یوقدی . بو قاپیتولاسیونلر آلتدینی زمان بوتون دولتلر فرانسه یی تبریک ایتشلردر .

مارسلیا طریقه تجارت اصل بوزماندن اعتباراً کشایش پذیر اولمش ، فرانسه نك آلیش ویریشی پک زیاده ترقی ایتمش در ، که بوده شو قاپیتولاسیونک نتایجندن در .

یدنجی قاپیتولاسیون 1740 ( هـ 1154 ) تاریخی اولان در . 15 نجی لونی به 1 نجی سلطان محمود طرفندن ویرلمش در .

بو قاپیتولاسیون صوکنجی در . بونده دیکر لرینه نسبة ، معاهده شکل و حالی داهای زیاده وارد ؛ یعنی ، بو ، « معاهده شخصی » لیکن چیقمش در : رسماً فرانسه سفارته تبلیغ اولوندینی کیی ، « الی ماشاء الله تعالی احکامنه رعایت اولونه » عباره سیله ابدی الاحکام اولمش در . بناء علیه ، بو فرمان آرتق عهدود شخصی دن صایله ماز اولدی .

18 نجی عصر اورتلرنده فرانسه ایله دولتمزک آره سی چوق ایی ایدی . فرانسه ایله چیمی روسیه محاربه سی ( هـ 1149 - 1152 ، م 1136 - 1139 ) اثناسنده اولاً توسط ایتمش ؛ بعده ، حربه اشتراك ایدن آووستریا دولتی نه قارشى آچیلان محاربه نك ختام بولمسنه و معاهده صلحیه عقیدنده غیرتله وساطت ایتمش اولمسندن دولایى بو قاپیتولاسیون ویرلمش در .

1740 دن صوکره فرانسزلره قاپیتولاسیون ویرمه دک . عرض ایتدیکم کیی ، 1740 قاپیتولاسیوننده عهد شخصی ماهیتی اولمدینی ایچین ، فرانسه بونی 1 نجی سلطان محمود خلیف اولان ( هـ 1168 ، م 1754 ) 3 نجی سلطان عثمانه تجدید و تأکید ایتدیرمه که لزوم کورمه مش در .

بعض مؤلفر ابراهيم سلطان ( 1049 - 1058 هـ ، م 1639 - 1648 ) و 4 نجى  
سلطان محمد ( 1099 - 1058 هـ ، م 1687 - 1648 ) زمانلرنده و 1604 ، 1635 ،  
1640 و 1649 تاريخلرنده وقوع بولان تأييدانك هر برينى مستقلا ويرلمش قايتولاسيونلر  
كىي عد ايدىرك و ، قايتولاسيونلرى مؤيد اولمقله برابر قايتولاسيون طور و ماهيتنده  
اوليان ، 1802 معاهده نامه سنى دخى بونلره قاتىرق ، فرانسز قايتولاسيونلرينك مقدارينى  
12 به قدر چيقارمشارسده ، اصل فرانسز قايتولاسيونلرى ، عرض ايتديكم كىي ،  
يدى عهدنامه دن عبارت اولوب ، 1802 و 1838 معاهده لريله تأييد اولونمشلردر .  
سائر دوللره كلنجه ، بونلر ، ايجه مدت فرانسه بايراغى آلتنده نائل حمايت اولدقدن  
صوكره ، برقاج ، ويا برر ، عهدنامه مخصوص ايدنمشلردر :

انكليز قايتولاسيونلرى : 1641 و 1619 ، 1606 ، 1579 [\*] .

فلمنك قايتولاسيونلرى : 1680 ، 1612 .

آوستريا : 1884 ، 1718 ، 1615 .

روسيه : 1783 ، 1700 .

اسوه چ قايتولاسيونى : 1737 .

دانمارقه : 1756 .

( پروسيا ، باوييه را ، « جواهر ثلثه » : لوبىق ، برهم ، هامبورغ : Villes haséatiques  
Lübeck, Bremen, Hambourg بالنيجه ) آلمان قايتولاسيونلرى لك باشليجه لرى :  
1840 ، 1806 ، 1761 .

اسپانيا قايتولاسيونى : 1782

( و نه ديك ، ساردنيا ، طوسقانه ، سيجليانين و ، بالنيجه : ) ايتاليا قراليتى قايتو -

لاسيونلرينك بالنيجه سى : 1828

آمريقا قايتولاسيونى : 1830

بلجىقا قايتولاسيونى : 1938

پورتىكيز قايتولاسيونى : 1843

يونان قايتولاسيونى : 2855

[\*] رفرلك قرائنه صولدن باشلانمى .

قاپیتولاسیونلرک ، متونه عرهبیه نظرأ ، مالهیندری .

شیمدی ، قاپیتولاسیونلرک احکامی حقنده عمومی برفکر ویرمک ایچین 1740 تاریخلی قرانسز قاپیتولاسیونی ، که امثالی آره سنده اک زیاده وسیع الاحکام اولان در ، اونک باشلیجه ماده لرینی عرض و نقل ایدیم :

### حمایه مذهبه

« فرانچه لولردن قدس شریف زیارتنه کلوب کیدنلره وقامه نام کنیسه ده اولان رهبانلره دخل و تعرض اولنیه . » ( 1 نجی ماده . ) [\*]

« بوندن اقدم آستانه سعادتده مستقل ایلیچیلری اولیان حربی [\*] طائفه سی فرانچه بیراخی التنده تجارت و زیارت ایچون ممالک محروسه مه کلوب کیتمه که اجداد عظام طاب تراهم زمانلرنده اذن هایون ویریلوب فرانچه لولره ویریلان عهدنامه لرده دخی مسطور ایکن بعده بعض علت سببی ایله طائفه مزبورده ممالک محروسه مه کلیت اوزره کلکدن منع و عهدنامه لرندن اخراج اولونمشلر ایدی مقدا مشارالیه فرانچه پادشاهی [\*\*\*] سده سعادت مابلرینه نامه کوندروب حربیلر تجارتدن منع اولندقلری تقدیرجه قدس شریف زیارتنه اولدن واره کلدکلری اوزره واروب کله ده رنجیده اولنیه لر و بعدزمان طائفه مزبورده تجارت ایچون ممالک محروسه مه کلوب کیتمه رخصت ویریلور ایسه اول زمانده کیرو فرانچه بیراخی التنده کلوب کیدوب تجارت ایدله دیو التماس ایتمکین مومی الیه فرانچه پادشاهنک اباعن جد اجداد عظام زمانندن الی هذه الان عتبه علیه مزه اولان قدیمی دوستلغه رعایه رجاسی مقبول هایونلری اولوب فرمان عالیشانلری شویله صادر اولمشکه ملت نصارادن

[\*] قاپیتولاسیونلرک چوغی ، ازجله 1740 قاپیتولاسیونی ، ماده ماده ومنطقی بر ترتیب الیه یازیلش دکادی . فرانسزلرک یاپدقلری کبی ، راقم الحروف ده تبیی تسهیل ایچین احکامی ماده لره تقسیم ایتش در .

[\*\*] « حربی » مطلقا « دشمن » دکل در ؛ دولت عثمانیه ایله معااهده « صلح وصلاح » عقد ایدوب ده « دول متحابه » دن اولمش اولمایان دولتلرک تبعه سی « حربی طائفه سی » دی . دول متحابه تبعه سته « مستأمنان » ده نیردی .

[\*\*\*] فرانسه قرالری 2 نجی قاپیتولاسیوندن اعتبارأ « پادشاه » عنوانیه مذکور اولمش در . فرانسزلرک Empereur لفظیه ترجمه ابتدکلری بو عنوانی پادشاهلر فرانسز قرالرینی تکریمأ وفضیلا قوللامشلردر . 1740 عهدنامه سنک 44 ماده سی بو « القاب » دن بحث ایدهر .

مشارالیه فرانچہ پادشاهی ایله دوستلق اوزره اولان حربیلردن قدس شریف زیارتنه عزیمت ایلمانلر اولدن کله کلدکلری اوزره کبرو امن و امان ایله کندو حاللرندہ کلوب کیدوب زیارت ایتمک ایستدکلرندہ کلشده و کیدشده رنجیده ورمیده اولنمیلر و بعدزمان طاقه مزبوریه ممالک محروسه مه تجارت ایچون کلوب کتمکه اذن هایون ویرملک اقتضایدر ایسه اولزمان اسلوب سابق اوزره فرانچہ پادشاهی بیراخی التنده کلوب کیدوب آخرک بیراخی التنده کلوب کتمکه قطعاً رضا کوسترلیه دیو وجه مشروح اوزره قدیمدن اجداد عظام زمانلردن بوآنه دکیں اللرنده اولان مفصل و مصرح عهدنامه هایونلری تجدید و فیابعد ذکر اولنان موادی الحاق اولنمه خط هایون ایله صادر اولان فرمان عالیشان موجبجه جمله دن بری فرانچہ لویه تابع اولان بسقپوسلر و سائر فرنک مذهبنده اولان رهبان طاقه سی هر نه جنسدن اولور ایسه اولسون ممالک پادشاهیده قدیمدن اولدکلری برلرده کندو حاللرندہ اولوب اینلرین اجرا ایلدکلرندہ کمسنه مانع اولمه (32 نجی ماده).

### حریت مذهبی

محال مبارکه ( Lieux - Saints ) ، کلیسار ، رهبان اللرنده کی خسته خانه لر ، راهبلره متعلق دعوالر .

« قدس شریفک داخلنده و خارجنده وقامه نام کینساده قدیمدن اوله کلدوکی اوزره تمکن ایلیان فرنک راهبلرینک اللرنده اولوب کمسنه دخل ایلیه و تکالیف طلبیله رنجیده ایلیله و دعوالری ظهور ایلدکده محالنده فصل اولمازسه آستانه سعادتیه حواله اولنه . » (33 نجی ماده .)

« قدس شریفه واران فرانسز وانلره تابع اولان هر نه جنسدن اولور ایسه وارمده و کلمده کمسنه دخل ایلیه . » (34 نجی ماده .)

« غلطه ده اولان یزویت [1] و قپوچین [2] نام ایکی فرانچہ رهبان طاقه لری قدیمدن اللرنده اولان ایکی کلیساری بنه اللرنده وضبط و تصرفلرنده اولوب اول کلیسارک بری احراق اولنمغه اذن شرعیه تعمیر اولنوب بنه کالاول قپوچین اللرنده اولوب رنجیده اولنمیلر . کذلک ازمیرده و صیداده و اسکندریه ده و سائر اسکله لرده اولان فرانسز طاقه سنک کلیسارینه دخل و رنجیده اولنیه و بوبهانه ایله اچهلرین المیلر ، » (35 نجی ماده .)

[1] جزءیت : Jésuite

[2] قاپوچین : Capucin

« و غلطه ده اولان بیمارخانه [1] لرنده کندو حاللرنده انجیل تلاوت ایلدکلرنده رنجیده اولنیه لر . » ( 36 نجی ماده . )

« بوندن اقدم عقد و حالا تجدد اولنان مواده مذکور اولدینی اوزره فرانچهلویه تابع اولان راهب لک قدس شریفده واقع ضبط و تصرفلرنده بولنان محللر مرور ازان ایله خرابه مشرف اولماق احتیاطی ایچون تعمیره محتاج اولدقده آستانه سعادتده مقیم فرانچهلویه ایلیچیدنسک التماسیه مساع شرع اوزره تعمیر اولنسی باینده اقتضا ایلیان اوامرک صدوری جائز اولوب وفرمانی اولان خصوصه ولایه و حکام و قضاة و سائر ضابطان طرفدن بر درلو ممانعت اولنیه و ذکر اولنان محللر ایچون ضابطاندن مخفی تعمیر اولنمش دیو سنده بر قاج دفعه یوقلمه اولنوب راهب لری تجریم اولنورلرایمش بناء علیه اولطرفده بولنان ولایه و حکام و قضاة و سائر ضابطان جانب لرندن قبر عیسی [\*] تعبیر ایلدکلری محکک کلیسای و سائر کلیسا و زیارتگاه لری سنده فقط بر دفعه یوقلمه اولنه و ممالک محروسه مده فرانچه پادشاهنه تابع اولان بسقه پوسلری و راهب لری کندو حاللرنده اولدقجه محمی قلوب ویدلرنده اولان کلیسا و سائر ساکن اولدقلری محللرده معتادلری اوزره آیینلرینک اجراسنه ممانعت اولنیه و مصالح اخیری ایچون بربرلینه آمدشد ایلدکلرنده اولمقوله آمدشد ایچون خلاف شرع شریف رنجیده و تعدی اولنیه لر و بوندن اقدم عقد اولنان مواده غلطه ده اولان بیمارخانه لرنده کندو حاللرنده انجیل تلاوت ایلدکلرنده رنجیده اولنیه لر دیو تصریح اولنوب و لکن اجرا اولنمقامقله ذکر اولنان بیمارخانه بوندن صکره دخی وجه شرعی اوزره نه محملده اولور ایسه عهدنامه قدیمه موجبنجه کندو حاللرنده انجیل تلاوت ایلدکلرنده رمیده اولنیه لر . » ( 82 نجی ماده . )

قونسلر لک و تبیه نیک امتیازات عملیه لری . -- مصونیت شخصی و بیتیه .

« فرانچهلر لک بربری آره سنده قان و یاخود آخر شتاعت واقع اولور ایسه ایلچیلری و قونسلر لری آیینلری اوزره کوروب فصل ایدوب ضابطلردن بر فرد دخل و تعرض ایلیه لر . » ( 15 نجی ماده . )

[1] خسته خانه : Hôpital

— Le Sépulcre de Jésus. [\*] — بوکا Tombeau du Christ و Saint - Sépulcre

دخی دبرلر . ایکنجی اسم دها شایع در .

« و تاجر لرینک احوالی ایچون نصب ایلدکلری قونسلوسلردن بعض کمنه لر دعوی ایتدکلرنده کندولرین حبس ایدوب، اولرین مهر لیوب، تعدی ایتیه لرو قونسلوسلریله دعواسی اولنلرک خصوصی آستانه سعادتمده استماع اولنه . » ( 16 نجی ماده . )

« و فرانچهلردن بری مدیون اولسه، بورجلودن طلب اولنوب، اگر کفیل دکلسه، آخر کمنه طوتیلوب طلب اولنیه، و اگر مرد اولسه اثواب و اموالنه کمنه دخل ایتیه: کیمه وصیت ایدرایسه اکا ویریه و اگر وصیتسز مرد اولورسه قونسلوسلری معرفتیه اولرلو یولداشنه ویریه؛ بیت المالجیلر و قساملر دخل ایلیه . » ( 22 نجی ماده . )

« فرانچه تاجرلری و ترجمانلری و قونسلوسلری ممالک محروسه مده بیع و شرا و تجارت و کفالت خصوصلرنده و سایر امور شرعیه ده قاضیه واروب، ثبت سجل ایتدیروب، و باجیت آلالر. صکره نزاع اولور ایسه، حجت و سجه نظر اولنوب موجبی ایله عمل اولنه. ایکیسندن بری اولیوب، مجرد شاهد زور اقامت ایدوب، خلاف شرع شریف نسنه دعوا ایدرلر ایسه، مادامکه قاضیلردن حجتلری اولیوب و یا خود سجدله مقید بولنیه، انک کبی تزویر ایتدیربلیوب خلاف شرع شریف اولان دعوالری استماع اولنیه؛ و بعض کمنه لر، بکا شتم ایلدیکز، دیو، مجرد جلب و اخذ ایچون، خلاف شرع شریف، رنجیده ایدرلر ایسه منع و دفع اولنه. بونلردن بری دین ایدنسه و یا خود بروجله متهم اولوب غیت ایسه انک ایچون کنه سز کفیل اولیان آخردن کمنه رنجیده اولنوب طوتیه . » ( 23 نجی ماده . )

« فرانچه تجاری ایله برکمنه نک نزاعی اولسه قاضیه واردقده فرانچهلونک ترجمانلری حاضر بولنمز ایسه. قاضی دعوالرین استماع ایتیه؛ اگر ترجمانلری مهم مصالحده ایسه. کلنجه توقف اولنه؛ اما، انلر دخی تعلل ایدوب، ترجمانز حاضر دکلدر، دیو عوق ایتیبوب، ترجمانلرین احضار ایلیه . » ( 26 نجی ماده . )

« و ندکلویه ویریلان عهدنامه هایونده مسطور اولان خصوصلر فرانچهلو حقنده دخی مقرر اولوب شرع قویم و عهدنامه هایونمه مغایر کمنه مانع و مزاحم و متخاصم اولیه » ( 29 نجی ماده . )

« و درت بیک آچهدن زیاده اولان دعوالری دیوان هایونده استماع اولنوب غیری برده استماع اولنیه » ( 41 نجی ماده . )

« و فرانچهلور اولدینی محالرده قان واقع اولسه اولخللرده بولنان فرانچهلورله مادامکه اوزرینه برنسنه ثابت اولدنجه جریمه نامیله من بعد رنجیده و رمیده اولونمیه » (42 نجی ماده .)

« و فرانچهلودن و بیراقلری التنده اولنلردن بری قاتل اولوب یاخود بر غیرى جرم ایدوب و شریعت شریفه طرفندن رؤیت اولنق مراد اولندقدنه دولت علیه مک قضاة و ضابطانی بوکونه اولان دعوائی بولندقلری محله ایلچیرینک و یاخود قونسلوسلرینک ویا وکیللرینک مواجهه لرنده استماع و شرعشریفه ویدلرینه ویریلان عهدنامه هایونمه مغایر اولماق ایچون طرفیندن دقت ایله تفتیش و تفحص اولنه » (65 نجی ماده .)

« طرف محاکمندن و دولت علیه ضابطانی جانبازندن و اهل عرف [\*] طائفه سندن فرانچهلو اولنلرک ساکن اولدقلری خانیه بلا موجب جبراً دخول اولنیوب خانسه دخوله حاجت مس ایلدیکی حالده ایچی و قونسلوسی بولنان یرلرده انلره اخبار و طرفلرندن تعیین اولنان آدملر ایله اولدینی محله واریلوب بو خصصه خلافتنه حرکت ایدن بولنور ایسه بعدالتحقیق تأدیب اولنلر . » (70 نجی ماده .)

« فرانچه تجاری ایله آخرک بیننده وقوعبولوب بردفعه شرعله فصل وحسم و حجت اولنمی ماده لرینک ولایة وقضاة و سائر ضابطان طرفلرندن تکرار استماع و فصل اولنمی خصوصی آرده و بالدفعات واقع اولوب بوتقدیرجه اوکونه فصل اولنان دعواند امنیتلری اولدیفندن ماعدا بر محله فصل اولنان دعوانک ینه او محله خلافتنه حکم اولنور ایش دیوانها اولنمغه بوجه محرر فرانچه تجاری ایله آخرک بیننده ظهور ایدوب بردفعه شرعله فصل وحکم و حجت اولنمش دعوا اولخلده کورلیوب و تکرار رؤیت اولنق استدعا اولنورایسه فرانچه ایلچیسنه اخبار اولنمقسزین وایچی مومی الیهک و قونسلوسدن ومدعی علیه دن جوابی و کیفیت احوالک صحق خبری کلکسزین ادعا ومدعی علیه ی احضار ایچون امر شریف ویرلیوب و مباشر وچاوش دخی کوندرلیوب اوکونه خصوصی استفهام واعلام اولنمغه وفا ایدمک وقت تعیین اولنق جائز اوله و بوکونه دعوانک تکرار استماعی فرمان اولنورایسه در علیه مده رؤیت و قطع وحسم اولنمسنه دقت اولنوب بو بایده فرانچهلویه تابع اولنلرک بالنفس کللری ویاخود یرلرینه وکیل شرعی نصب ایللری جائز اوله و دولت علیه مه تابع اولنلر فرانچهلوایله دعوی صدندنه اولدقلرنده مدعیلرک شرعی سندات و تمسکاتلری اولدنجه دعواری استماع اولنمیه » (71 نجی ماده .)

[\*] مأمورین عسکریه ، « اهل سیف » : Gens d'épée.

« ظهور ایدن دعاوی ایچون خرج و صرف اولنان احضاریه و رسوم عادیه دعواسی مشروع و ادعایه صلاحیتی معلوم اولان کسسه دن اخذ و استیفا اولدینی حالدده دعوایه صلاحیتی اولمیان اشرا مقوله سی اوپله بلا مصرف ادعا و افترا دن خالی اولمز لر دیو ایراد اولمغه قیابعد ذکر اولنان خرج و مصرف بالصلاحیت و بلاوجه شرعی دعوی ایدوب خلاف شرع حرکت و تعدی به جسارت ایدنك طرفدن اخذ و استیفا اولمغه رخصت ویرمك جائز اولوب و لکن فرانچهلر و انلره تابع اولنلرك دولت علیه یه تابع کسسه لرده و رعایاسنده واقع اولان الاجقاری دعوی اولندقدده حکم اولنوب حاصل اولان آقچه لرندن خرج محکمه لری و کذلک مباشریه و احضاریه لری دخی عهدنامه قدیمه موجببنجه یوز غروشدده ایکیشر غروش النوب زیاده طلیله رنجیده اولونمیلر » (72 نجی ماده .)

### تجارت و سیر سفائی

« مشارالیه فرانچه پادشاهنك رضاسی اوزره تاجر لری ولایتلرندن کتوردکلری والوب کتدکلری متاعدن قدیمدن نه بهایه طوتوب کمرک النه کلدی ایسه ینه اول منوال اوزره النوب زیاده بهایه طوتلیه » (8 نجی ماده .)

« و بیع ایچون اخراج اولنان متاعدن ماعدا آخراسکله یه کیتمك استدکلرندده متاعلرندن کمرک طلب ایلمیلر و آخر اسکله یه ایلمتمک مانع اولمیلر » (9 نجی ماده .)

« و فرانچه تجاری کیملرینه تحمیل ایلدکلری متاعدن و بعض ذمیلر ['] کندو کیملرینه حربی ولایتنه ایلدوب کتوردکلری متاعدن ایلچیلرینه و قونسولوسلرینه عائد اولان رسملرین و باج [\*\*] حقلرین بقصور و یروب عناد و مخالفت ایلمیلر » (14 نجی ماده .)

« و فرانچهلر لولرك کندو ماللری و سائر اثوابلریله قلیونلری و غیره کیملری جمیع زمانده اسکله لر و لیمانلره و سائر ممالک محروسه مزه اشلیانلر امن و امان اوزره کلوب انك کی دریاده فورتنه مضایقه و یروب کیملرینه معاونت لازم اولدقدده اولخلده حاضر بولنان اکر خاصه کیملر [\*\*\*] خلقیدر و اکر غریبدر معاونت و مظاهرت ایلمیلر و قلیونلرینك سرداری

[\*] غیر مسلم تبعه ؛ رعبه ، یا خود ، رعایا .

[\*\*] ترانزیت رسمی ، وقتیه بریردن بریره نقل اولونان اشیا دن آیینان رسم .

[\*\*\*] سفائن حربیه .

ورؤسانك مختاری قیودانلرك قائممقامی [1] رعایتك اهتمامی خصوصنده دقیقه فوت اولنیوب و آقچه لرله زاد و زوادلری تدارکنده سعی و اهتمام ایلیه لر واکر شدت روزگار ایله دکز کمیلرین قرده اتار ایسه بککر وقاضیلر و غیریلر معاونت ایدوب قورتیلان اثواب و اموال کیرو کندولرینه ویرلوب دخل اولنیه » (19نجی ماده) .

« بالجه اکر قرده واکر دریاده کندی حائده یورویان فرانچولو اولوب امان اوزره کلوب کیدن تاجار طائفه سی و او دیار تاجرلری و ترجمانلری و سائر آدملری دریادن و قره دن ممالک محروسه مه کلوب بیع و شرا و تجارت ایدوب شوبله که رسوم عادیه و قونسولساق حقیدر عادت و قانون اوزره ویردکلرندن صکره کلشده و کیدشده قیودانلردن و دریاده یوربیان خاصه و کوکللو رئیسلردن و غیریدن و عسکریدن کمسنه مانع اولیه (20نجی ماده) » و تاجار طائفه سنك رضالری یوغیکن بعض متاع جبراً اوزرلرینه براغلوب تعدی اولنیه » (21نجی ماده) . [2]

« مصدریه [3] بی انکلتزه تجاری ویردکلری اوزره انلر (یعنی فرانسزلر) دخی استانبولده و غلطاده اولان مصدریه جیلره و یروب زیاده طلبیله رنجیده اولنیه و امنّا (Ümenâ) زیاده کمرک تحصیلی ایچون متاعلرین زیاده سهایه طونارلر ایسه اقچه رینه متاع الوب مخالفت ایلیه لر و برکه کمرکی ادا اولمش ایپکک و چتک [4] تکرار کمرکی طلب اولنیه و کمرکلرین امنّا الدقلرنده ادا تذر کره لرین و یروب آخر اسکله یه کوتورمکه مانع اولیوب و تکرار براسکله ده دخی کمرک طلبیله رنجیده اولنیه » (39نجی ماده) .

« دولت علیه م ایله فرانچمه دولتی ماتقدمدن مصافات و موالات اوزره اولوب و تخصیص

[1] كرك : دوات علیه ایله دول متحابه بنیلرنده تیمناً منعقد اولان معاهدات عتیقه و جدیده دن مأورین سلطنت سنبهیه مراجعتی لام کلان ففرات عهدیه بی متضمن رساله « عنوانیه ه 1284 (م 1867) ده مطبعه عامرده باصیلان مجموعه ده ، كرك ه 1294 - 1298 خلانده (م 1881 - 1877) وایلك ایکی جلدی « حقیقت مطبعه سی » نده ، متباقی اوچ جلدی « جریده عسکریه مطبعه سی » نده باصیلان « مجموعه معاهدات » ده بوصوك جمله یوبله در . فرانسزجه متنه نظراً : سواریلر (قوماندانلر) ، رئیسلر ، قیودانلر ویا قائممقاملر (یعنی اوزلرك لرلرینه قائم اولانلر) : « ... Les commandants, chefs, capitaines ou lieutenants ... »

[2] « On ne pourra forcer les marchands français à prendre, contre leur gré, certaines marchandises et il ne seront point inquiétés à cet égard: رضالری خلافته بعض امتعه بی آلفه فرانسز تاجار اجبار ایدیله میه چکلردر ... »

[2] اخراجات رسمی .

[4] چیت ؛ فرانسزلرك Indienne دیدکلری باصمه ؛ آلاجه .

بوانتاده وقوع بولان مصالحه لده حشمتلو فرانچه پادشاهنك و دولتلك سى بلىنى دركار اولق حسيبله [5] بعض مناسب اولان خصوصلى مساعده اولنق تا كيد موالاته دلالت و بوندن بويله دخى ايفاي مراسم مصافاته باعث و بادی اوله جق حالت اولمقله ايمدى فرانچه اسكله لردن تحمیل و صحيح فرانچه سفائى ايله فرانچه مملكتنه كيدن اشپادن رسم كمرک و سلامت اچمه سی [6] مقدا و بربلان عهدنامه هايون موجبنه ادا اولندقدن صكره بو مقوله اشيا فرانچه لولو ايله آخرك بيننده بيع و شرا اولندقدن بردرلو بهانه ايله رسم مصدريه طلب اولنماق اوزره يالكز مصدريه ماده سی معاف اولمشدر » ( 55 نجى ماده . )

« و فرانچه تجارى و اوکا ( يعنى فرانسه يه [7] ) تابع اولنلر فرانچه ايلچيلرينك و قونسولسرينك اعلان كاغدى [8] اوزره يدلرينه الدقلى مرورنامه لر [9] ايله يوريوب و امنيت و راحتلى ايچون قاعده مملكت اوزره كسوه كيوب ممالك محروسه مده كار و كسب ايلدكلرنده اومقوله كندو حاللرله كزنلر جزيه و سائر تكاليف ايله رنجيده اولنميوب و عهدنامه هايون موجبنه كمرکه متعلق اشپالرى اولور ايسه بروجه معتاد كمرک رسمى دخى و بردركلرنده مرور و عبورلرينه ولاه و حكام و ضابطان مانع اولميه لر و بروجه محرر يدلرينه و بربلان اعلان كاغدلرينك مفهومی اوزره اقتضا ايدن يول كاغدلرى كندولرينه و بربلوب و امنيتلى خصوصنده ممكن اولان اعانت ايله معاونت اولنلر » ( 63 نجى ماده . )

### ديپلوماتيقي و شريفه نيمى امتياز لر

« و مشاراليهك ( « فرانچه پادشاهى » ) سلسله نسلى ( نسب ؟ ) ملت مسيحيه و ملوك طوائف عيسويه نك مياننده مشهور اولان قرال لر و بايلر [10] دن مقدم مقاليد حكومت مفوض و مسلم اولديغندن ماعدا آبا و اجداد عوالى نشانمك زمانندن بوآنه كلنجه عتبه عليه عدالت عنوانمزه دخى جملة قرال لردن زياده خلوص بال ايله دوستلق ايدوب شيمدى به دك

[5] اولجه عرض اينديكم وجه ايله ، فرانسه دولتى 1736 - 1739 روس حربنده كرك روسيه و كرك بوحربه اشترك ايدن آوستريا نزدنده لهزمه توسط و صرف مساعى ايلش ايدى .

[6] فرانسجه مننده « سلامتلك رسمى » ديه يازيلش در « اولكى عهدنامه لده بوتعبير واردى .

[7] Et autres dépendants de la France... ( .. و فرانسه تابعين سائره سي .. )

[8] شهادتنامه : Attestation.

[9] پاسپورت .

[10] بك : Prince.

مابینده نقض عهد و امان و نکت میثاق و ایمان واقع اولیوب سده سعادتمزه کمال اخلاص ایله اختصاصده ثابت قدم و راسخ دم اوله کلدوکی اجلدن آستانه سعادت آشیانمزه مقیم اولان فرانچه ایلیچیری دیوان بلند ایوانمزه کلدکلرنده و وزرای عظام و مشیران ذوی الاحترامزه واردقلرنده اسپانیا و سائر قرالارک ایلیچیرینک اوزرلرینه قدیمدن اوله کلدوکی اوزره تقدم و تصدر ایلیهلر « (17 نجی ماده .)

« و هدایا و لباسلری و ماکولات و مشروباتلری مهمی ایچون ایقلرله کتوردکلری نسنهلردن کمرک و باج طلب اولنیه و بندرلرده اولان بایلوسلر [11] ی دخی اسپانیا و سائر قرالارک بایلوسلرینه آستانه سعادتمده جاری اولدینی اوزره تقدم و تصدر ایلیهلر « (18 نجی ماده .)

« و فرانچه قونسلوسلری و انلره تابع اولان رهبان و تجار طائفهسی و ترجمانلری کندو نفسلریچون معتاد معینه قدر اولرنده شیر و صیقوب و طشره دن خور کتوروب استعمال ایلدکلرنده رنجیده اولنیهلر « (40 نجی ماده .)

« و ایلیچیری خدمتمنده اولان ترجمانلر فرانچهلولره عنایت اولنان معافیت انلرک حقنده دخی مقرر اوله « (43 نجی ماده .)

« حشمتلو فرانچه پادشاهنک ایلیچیری و قونسلوسلرینک تقدم و تصدیری ایچون بوندن اقدم عقد اولنان موادک مفهومندن ماعدا طرف دولت دائم القرارمدن مشارالیه جنابلرینه پادشاهلق القابی از قدیم اطلاق اولمغله ایلیچیری و قونسلوسلری دخی اشبو القابه مناسب اولان التفات ایله دولت علیه مدن ملتفت اولنهلر « (44 نجی ماده .)

« حشمتلو فرانچه پادشاهنک ایلیچیری و قونسلوسلری دیلدکلری ترجمانلری و استدکلری یساحیلری استخدام ایدوب بو خصوصده کندولره مناسب اولیانلری استخدام ایلیه دیو جبر اولنیهلر « (45 نجی ماده .)

« اصل فرانچهلودن بولنان ترجمانلر ایلیچیرک و قونسلوسلرک و کیلرلی اولمغله ترجمه لرینی صحت و حقیقتی اوزره ایراد و وظیفه لرینی اجرا ایلدکلرنده مؤاخذه و حبس اولنیهلر و بر خصوصده تقصیراتلری ظهور ایدرسه ایلیچیری و قونسلوسلری طرفلرندن تأدیب اولنوب آخر طرفدن رنجیده اولنیهلر « (36 نجی ماده .)

[11] بایلوس (Bailli). اسکیدن وه نه دیک ایلیچیرینه ده نیردی . کبرای مأمورین شهبندرینه ده اطلاق ایدیلیر اولدی . بالآخره ، هر هانکی دولته منسوب اولورسه اولسون ، قونسلوسلره تعیم ایدلدی .

« دولت عليه مك رعایاسندن اولوب ایلچینک سراینده خدمت ایدنلردن یالکیز اون  
 بش نفر خدمه تکالیفدن معاف اولوب رنجیده اولنیه لر » ( 47 نجی ماده . )  
 « دولت عليه مك زیر حکمنده اولان کرک اهل اسلام و کرک رعایادن هر کیم اولور ایسه  
 فرانچیه وی اصل اولان فرانچیه قواسلرینی مادام ترجمانلری بولنه بالنفس مرافعه یه جبرایتمیوب  
 قونسولسرینک تعیین ایلدکاری ترجمان ایله حین اقتضاده مرافعه اوله لر » ( 48 نجی ماده . )  
 « فرانچیه قونسولسری و فرمانی اولان و کیلیری از قدیم معتاد اوزره ساکن اوله کلدکاری  
 برلده رسم اوزره بیراقلرینی دیمکه ولایه و حکام و سائر ضابطان طرفلرندن ممانعت اولنیه »  
 « وقونسولس قپولرینک امنیتی ایچون قونسولسرینک التماس ایلدکاری یساقیلر تعیین  
 اولنمسی جائز اوله و بومقوله یساقیلر او طه باشیلری [ ] و سائر ضابطلری طرفلرندن  
 صیانت و حمایت اولنوب و بو خصوص ایچون یساقیلرندن بردرلو ویرکو و عبودیت طلب  
 اولنیه » ( 50 نجی ماده . )  
 « قونسولس و ترجمان و سائر فرانچیه لویه تابع اولنلر کندو استعماللری ایچون ساکن  
 اولدقلری اولرینه اوزوم کتوروب شیره صدققلرنده و آخر طرفدن ذخیره لری اولقی اوزره  
 کندولره کن خرک نقل و ادخالنده یکیکچری اغاسی و بوستانچی باشی و طوبی باشی و وویووده -  
 کان و سائر ضابطان طرفلرندن بردرلو ویرکو و رسم طلب اولنمیب بو خصوصده سلاطین ماضیه دن  
 ویریلان والی آلان ویریه کلان اوامرک مفهوماتی اوزره عمل اوله » ( 51 نجی ماده . )  
 « قونسولسریک و تجارتک و سائر ملل نصاری قونسولوسی و تجاری ایله بینلرنده نزاع واقع  
 اولدقده طرفینک رضا و طلبلریله دعوالری آستانه سعادتده مقیم ایلچیلرینه حواله اولنمخه جواز  
 ویریلوب و مادام مدعی و مدعی علیه رضالری ایله اولیه بومقوله بینلرنده اولان دعوائی ولایه  
 و حکام و قضاة و ضابطان و کرک امناسی بزله استماع ایدرز دیو جبرایلمه لر » ( 52 نجی ماده . )  
 فرانچیه تجارتندن ویا فرانچیه لویه تابع اولانلردن برینک افلاسی ثابت و ظاهر اولدقده  
 الاجقلری اولنلره قلان اشیاسندن بورجی ادا اولنوب داینک النده مادامکه فرانچیه ایلچیلری  
 و قونسولسری و ترجمانلری و سائر فرانچیه لولردن برینک معمولیه تکفل سندی اولیه  
 اولیابده فرانچیه ایلچیلری و قونسولسری و ترجمانلری و سائر فرانچیه لولر تضمین ادعاسیله  
 مؤاخذه اولنیه لر » ( 53 نجی ماده . )